

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra soukromoprávních disciplín

**Právní aspekty přijetí do služebního poměru
u Vězeňské služby České republiky**

Diplomová práce

**Legal aspects of employment with the Prison Service
of the Czech Republic
Master thesis**

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. Dlouhý David Ph. D.

AUTOR PRÁCE

Bc. Ondřej Coufal

PRAHA

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 5. 3. 2023

Bc. Ondřej Coufal

Poděkování

Mé poděkování patří Mgr. Davidu Dlouhému Ph. D., za cenné rady při vedení mé diplomové práce.

ANOTACE

Diplomová práce je zaměřena na právní aspekty přijetí do služebního poměru u Vězeňské služby České republiky. Nastiňuje vývoj vězeňství na našem území, společně s vývojem služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Charakterizuje předpoklady k přijetí do služebního poměru a přijímací řízení podle zákona o služebním poměru. Následně se věnuje detailnějšímu popisu průběhu přijímacího řízení do služebního poměru u Vězeňské služby České republiky, a to především úpravě způsobilosti uchazeče ve smyslu fyzické, zdravotní a osobnostní. Taktéž je přiblížen samotný akt přijetí uchazeče do služebního poměru společně se všemi náležitostmi. Nakonec je zhodnocena problematika osobnostní způsobilosti a na samém závěru jsou uvedeny návrhy de lege ferenda.

KLÍČOVÁ SLOVA

Služební poměr, Vězeňská služba České republiky, přijímací řízení, příslušník bezpečnostního sboru, zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, osobnostní způsobilost, fyzická způsobilost, zdravotní způsobilost

ANNOTATION

The Master thesis is focused on the legal aspects of service at the Prison Service of the Czech Republic. It outlines the development of the prison system in our country, together with the development of the service relationship of members of the security forces. It characterizes the prerequisites for admission to the service and the recruitment procedure under the Civil Service Act. Subsequently, it deals with a more detailed description of the course of the admission procedure to the service relationship with the Prison Service of the Czech Republic, especially the adjustment of the applicant's fitness in terms of physical, health and personality. The act of recruiting the candidate together with all the requirements is also described. Finally, the issue of personal competence is evaluated and at the very end de lege ferenda proposals are given.

KEY WORDS

Service relationship, Prison Service of the Czech Republic, admission procedure, member of the security corps, The law of service of security forces, personality eligibility, physical eligibility, health eligibility

Obsah

ÚVOD	9
1 HISTORIE VĚZEŇSTVÍ	11
1.1 Vězeňství v období Habsburské monarchie (1850-1918)	11
1.1.1 Zločiny	11
1.1.2 Přečiny a přestupky	12
1.2 Vězeňství Československé republiky (1918-1939)	12
1.3 Vězeňství Protektorátu Čechy a Morava (1939-1945)	13
1.4 Obnovení vězeňství Československa (1945-1952)	14
1.5 Československé vězeňství podle sovětského vzoru (1953-1965)	15
1.6 Reforma československého vězeňství (1965-1989)	16
1.7 Reforma českého vězeňství (1990-1992)	17
2 VÝVOJ PRÁVNÍ ÚPRAVY SLUŽEBNÍHO POMĚRU	19
2.1 Státní zaměstnanci	19
2.2 Příslušníci bezpečnostních sborů	22
3 SLUŽEBNÍ POMĚR PŘÍSLUŠNÍKŮ BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ	25
3.1 Předpoklady pro vznik služebního poměru	25
3.1.1 Předpoklad občanství	26
3.1.2 Žádost o přijetí	26
3.1.3 Věková hranice	26
3.1.4 Stupeň vzdělání	26
3.1.5 Obor nebo zaměření vzdělání	27
3.1.6 Odborný požadavek	27
3.1.7 Svěprávnost	27
3.1.8 Způsobilost seznamovat se s utajovanými skutečnostmi	28
3.1.9 Zákaz členství v politické straně nebo politickém hnutí	29

3.1.10	Zákaz výdělečné činnosti	29
3.1.11	Bezúhonnost uchazeče	30
3.1.12	Zdravotní způsobilost uchazeče	31
3.1.13	Osobnostní způsobilost	32
3.1.14	Fyzická způsobilost	32
3.2	Přijímací řízení	33
3.2.1	Žádost o přijetí	33
3.2.2	Zjištění podmínky bezúhonnosti	34
3.2.3	Zákaz diskriminace	34
3.2.4	Informování uchazeče	35
3.2.5	Oznámení výsledků přijímacího řízení.....	36
3.3	Vznik služebního poměru	36
3.3.1	Služební slib	39
4	PRŮBĚH PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ K VSČR.....	41
4.1	Testy fyzické způsobilosti.....	43
4.2	Testy psychické způsobilosti	46
4.3	Zdravotní prohlídka	50
5	PŘIJETÍ K VSČR.....	52
5.1	Přijetí na dobu určitou	52
5.2	Zkušební doba.....	53
5.3	Základní odborná příprava příslušníků VSČR.....	54
5.3.1	Služební zkouška.....	56
5.4	Přijetí na dobu neurčitou	58
6	OSOBNOSTNÍ ZPŮSOBILOST - ROZSUDEK NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNÍHO SOUDU.....	60
6.1	Rozsudek městského soudu	61
6.2	Kasační stížnost.....	62

6.2.1	Posouzení kasační stížnosti	62
6.3	Zhodnocení problematiky	63
7	NÁVRHY DE LEGE FERENDA.....	65
	ZÁVĚR.....	67
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	69
	SEZNAM PŘÍLOH	74
	SEZNAM ZKRATEK.....	75
	PŘÍLOHY.....	75

ÚVOD

Tématem předložené diplomové práce jsou Právní aspekty přijetí do služebního poměru u Vězeňské služby České republiky (dále „VSČR“). Toto téma jsem si zvolil, protože bych v budoucnu měl zájem působit u VSČR. Myslím si, že se jedná o zajímavé zaměstnání, které má smysl.

Hlavním cílem této práce je popis a zhodnocení právní úpravy přijetí do služebního poměru u VSČR. Služební poměr všech bezpečnostních sborů je upraven jediným zákonem č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále „zákon o služebním poměru“), který je zároveň těžištěm této práce.

Na začátku práce popisuji vývoj vězeňství na našem území od období Habsburské monarchie v 2. polovině 19. století a na počátku 20. století. Dále se zaměřuji i na vývoj právní úpravy samotného služebního poměru na našem území od konce 19. století po současnou platnou právní úpravu. Navazuji charakteristikou vývoje právní úpravy služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů, která prošla během 2. poloviny 20. století mnoha změnami. Popisuji zejména neustávající snahy o sdružení zaměstnaneckých vztahů státních pracovníků se všemi ostatními typy zaměstnanců.

Po historickém vymezení problematiky, následuje charakteristika služebního poměru příslušníků podle zákona o služebním poměru. Podle tohoto zákona dále uvádím předpoklady, jejichž splnění je nezbytnou podmínkou pro vznik služebního poměru. Zákon o služebním poměru upravuje i přijímací řízení do služebního poměru u bezpečnostního sboru. Zákon také vymezuje, v jaké situaci může být řízení zahájeno, jakým způsobem se zahajuje, jak nakládá bezpečnostní sbor s osobními údaji uchazeče či jaká jsou jednotlivá práva a povinnosti, jak uchazeče, tak bezpečnostního sboru. Pokud uchazeč řízením úspěšně projde, služební funkcionář s ním svým rozhodnutím zakládá služební poměr. Zákon o služebním poměru opět stanoví všechny potřebné náležitosti

tohoto procesu. Od náležitostí rozhodnutí o přijetí po stanovení dne vzniku služebního poměru. Zákon pamatuje i na situaci, kdy příslušník nenastoupí ve stanovený den do výkonu služby.

V následující části práce se zaměřuji na detailnější popis průběhu přijímacího řízení do služebního poměru u VSČR. Tato část výrazně čerpá z poznatků zmíněných v předchozí části týkající se právní úpravy vzniku a přijímacího řízení do služebního poměru k bezpečnostnímu sboru. Popisuje podrobně celý proces přijímacího řízení od prvního setkání s personalistou po složení služební zkoušky, a následnému přijetí příslušníka do služebního poměru na dobu neurčitou. Detailněji také charakterizuje předpoklady pro vznik služebního poměru, kdy kladu důraz na prokázání způsobilosti fyzické, zdravotní a osobnostní uchazečem. Poslední zmíněné způsobilosti se věnuje i další část, která ji charakterizuje a hodnotí na základě vybraného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v rámci této problematiky. Závěrečná část práce obsahuje návrhy de lege ferenda, které jsem zpracoval na základě poznatků získaných z analýzy problematiky.

1 HISTORIE VĚZEŇSTVÍ

1.1 Vězeňství v období Habsburské monarchie (1850-1918)

Z důsledku událostí revolučního roku 1848 došlo na území Habsburské monarchie, kam tehdy spadaly i Čechy, Morava a Slezsko, k zestátnění soudnictví a vězeňství. Tato reforma soudnictví vznikla roku 1849. Na počátku vlády císaře Františka Josefa I. byl vydán také nový trestní zákon č. 117/1852 Ř. z. o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících. Na základě tohoto zákona byly delikty rozděleny právě na zločiny, přečiny a přestupky.

1.1.1 Zločiny

Za zločiny byl pachateli udělen trest smrti nebo přidržení v žaláři. V zákoně byl v souvislosti s trestem smrti zmíněn pouze jediný způsob, a sice smrt vykonaná provazem. Pokud nastala druhá možnost, a to přidržení v žaláři, tak se podle zákona tresty dělily do stupňů podle tuhosti na 2 stupně. 1. stupeň se označuje slovem „žalář“¹, druhý slovy „těžký žalář“.²

- 1. stupeň (žalář) - Trestanec se chová bez želez, avšak je zajištěn a stravován pouze tak, jak to dovoluje zařízení trestnic pro daného zločince, které je určeno podle předpisů, které již byly vydány nebo teprve vydány budou. Navíc není trestancovi dovoleno se s nikým scházet pokud není přítomen dozorce, ale také není povolena konverzace jiná, než v jaké byl sepsán tento zákon.³
- 2. stupeň (těžký žalář) - Trestanec se mohl scházet pouze a jen s lidmi, kteří měli něco společného s jeho vězněním. S ostatními lidmi se mohl setkat pouze v případech zcela zvláštních a důležitých.⁴

Spolu s rozdělením stupně žaláře byla stanovena i doba jeho trvání. Podle § 17 zákona č. 117/1852 Ř. z. se zločinec odsoudí buď na celý život nebo na určitý čas. Nejkratší doba trvání žaláře je zpravidla 6 měsíců, nejdelší doba

¹ RAKOUSKO. Zákon č. 117/1852 Ř. z. ze dne 27. května 1852 o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících, § 14. In: Říšský zákoník. Dostupné také z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjyguzf6mjrg4wta>

² Tamtéž.

³ Tamtéž, § 15

⁴ Tamtéž, § 16

trvání je stanovena na 20 let. Proti vydanému rozsudku již není žádného možného opravného prostředku. Podle tohoto paragrafu je také dáno, že v následujících hlavách zákona bude stanoveno pouze rozpětí trestu od nejkratší po nejdelší možnou dobu trvání trestu.

1.1.2 Přečiny a přestupky

Při přečinech a přestupcích se již neudělují žaláře, ale jiné tresty, mezi které řadíme například:

- peněžitý trest
- trest vězení
- propadnutí zboží, věcí prodejných, nebo nářadí
- ztrátu práv a daných povolení
- vyhoštění z některého místa nebo země⁵

Tresty vězení se opět dělí na 2 stupně a sice:

- Vězení (1. stupeň) - Odsouzenci jsou zavřeni ve věznici bez želez, mohou si z vlastních prostředků nebo s pomocí svých příslušníků obstarat výživu a rozhodnout se, zda chtějí být zaměstnáváni.⁶
- Tuhé vězení (2. stupeň) - Trestanec se opět chová bez želez. Strava a práce se však podává trestanci taková, jak to zřízení věznic pro dané trestance dovoluje.⁷

1.2 Vězeňství Československé republiky (1918-1939)

Justiční a vězeňský systém rakouské monarchie byl po vzniku Československé republiky (dále „ČSR“) v roce 1918 převzat takový jaký byl. Rok 1919 byl rokem, kdy se legislativní úprava, organizace a správa vězeňství začala zdokonalovat. Zlepšován byl hlavně systém výkonu trestu, který byl založen na postupném zmírňování režimu věznění. Závisel zejména na průběhu nápravy konkrétních trestanců, kteří byli rozděleni do 3 disciplinárních skupin. To, jak může být pro odsouzence důležité, v jaké skupině se v daný moment nachází, bylo prokázáno

⁵ RAKOUSKO. Zákon č. 117/1852 Ř. z. ze dne 27. května 1852 o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících, § 240. In: Říšský zákoník. Dostupné také z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjyguzf6mjrg4wta>

⁶ Tamtéž, § 244.

⁷ Tamtéž, § 245.

již v roce 1919, kdy bylo uzákoněno podmíněné propuštění - pokud by chtěl odsouzenec podat návrh na podmíněné propuštění, musel být nejdříve přeřazen do skupiny první.⁸

Vězeňství jako takové bylo řízeno Ministerstvem spravedlnosti, konkrétně příslušným odborem k tomu určeným. Odbor nese přízvisko vězeňský či trestní. Odbor byl veden odborovým přednostou. Agenda odboru obsahovala vyřizování záležitostí spojených s výkonem trestů, dohledem nad trestnicemi a věznicemi, a dále kulturními a školními záležitostmi. Součástí agendy byly i věci týkající se mladistvých, individuální záležitosti zaměstnanců trestnic a věznic, hospodářské a finanční věci a v poslední řadě úkoly spojené s každodenní administrativou trestnic a věznic. Výkon trestu kontrolovali domácí komisaři, kteří se skládali z příslušných okresních komisařů a občanských kontrolorů se stávajících z poslanců Národního shromáždění. Počínaje roku 1921 byli tímto úkolem pověřeni úředníci Ministerstva spravedlnosti.

1.3 Vězeňství Protektorátu Čechy a Morava (1939-1945)

Protektorát Čechy a Morava vznikl po zániku ČSR, 16. března 1939. Dosud existující justiční i vězeňský systém zůstal v podstatě nedotčen. Do tohoto systému spadaly i základní legislativní změny, organizace a správa vězeňství. Jednotlivé normy, konkrétně výnosy, vyhlášky, pokyny i oběžníky, byly vydávány vládou protektorátu a schvalovány říšským protektorem. Tehdejší vězeňská zařízení byla využívána kompletně či zčásti pouze německou justicí a německou tajnou policií neboli gestapem. Německé orgány okupační správy měly přednostní kompetenci rozhodovat i soudit trestné činy, které byly tzv. proti Velkoněmecké říši. V rámci této oblasti spadaly pod německou jurisdikci i běžní občané protektorátu.

V jednotlivých vězeňských zařízeních operovali zpravidla dva typy vedení. Prvním typem bylo vedení protektorátní. Toto vedení obvykle spravovalo provozní činnosti a úkoly zařízení. Druhým typem bylo vedení říšské. Toto vedení

⁸ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 562/1919 Sb. ze dne 17. Října 1919 o podmíněném odsouzení a podmíněném propuštění, § 10. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzge4v6njwgiwta>

zajišťovalo zařízení pouze pro vlastní účely, konkrétně pro vazební účely německých soudů a vyšetřovací účely gestapa. Podmínkou pro působení veškerého personálu ve správě vězeňství na všech úrovních bylo složení slibu věrnosti vůdci Velkoněmecké říše Adolfu Hitlerovi. Druhou podmínkou bylo úspěšné složení zkoušky z německého jazyka.⁹

Podobně jako v předcházejícím období dohled nad řádným výkonem trestu vykonávali domácí komisaři. Nově byla zřízena „*Generální inspekce vězeňství pro výkon nejvyššího dozoru nad soudními věznicemi a trestními ústavy*“¹⁰, jejíž úředníci taktéž vykonávali dohled nad výkony trestů a dokonce ve větší míře než domácí komisaři. Během období Protektorátu Čechy a Morava se působnost řízení, dohledu i běžné správy několikrát přesouvala. Na vrchní soudy přešla rokem 1943, avšak již v roce 1945 se přesunula zpět do kompetencí Ministerstva spravedlnosti.¹¹

1.4 Obnovení vězeňství Československa (1945-1952)

O umístování do vězeňských zařízení bezprostředně po osvobození ČSR od německé nacistické okupace rozhodovaly revoluční národní výbory. „*Vznikaly většinou neformálně aklamací na shromážděních občanů. Členové těchto výborů tedy nebyli zvoleni oficiálně a v řádných (tajných) volbách, protože aklamace je veřejný, zjevný (nikoli tajný) projev souhlasu nebo nesouhlasu, zpravidla zvednutím ruky při volbě nebo při hlasování.*“¹²

Jak jsem se již zmínil v kapitole o vězeňství Protektorátu Čech a Moravy, kompetence spravovat a řídit soudní věznice a trestní ústavy se vrátila zpět Ministerstvu spravedlnosti až koncem roku 1945. Zároveň však na našem území existovala i další vězeňská zařízení, která byla v působnosti Ministerstva vnitra

⁹ Německé jednotky SS: Hledání identity Himmlerova černého řádu (1) | 100+1 zahraniční zajímavost. 100+1 zahraniční zajímavost [online]. Copyright © Extra Publishing, s. r. o. 2007 [cit. 23.12.2022]. Dostupné z: <https://www.stoplusjednicka.cz/nemecke-jednotky-ss-hledani-identity-himmlerova-cerneho-radu-1>

¹⁰ Historie | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2022 Vězeňská služba České republiky [cit. 23.12.2022]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/historie>

¹¹ Tamtéž.

¹² Co to byl Revoluční národní výbor? - PSK. PSK [online]. Copyright © 2004 [cit. 23.12.2022]. Dostupné z: <https://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/co-to-byl-revolucni-narodni-vybor>

a Ministerstva národní obrany. Tato zařízení sloužila k shlukování německých obyvatel z důvodu jejich blížícího se odsunu. Konkrétně šlo o:

- *internační tábory*
- *sběrné tábory*
- *pracovní tábory*

Došlo také k reorganizaci vězeňského personálu. Ta byla založena na základě zákona č. 321 ze dne 22. prosince 1948 o Sboru uniformované vězeňské strážce. Reorganizace přišla po vzoru Sboru národní bezpečnosti. Ve všech krajských věznicích i trestních ústavech byli jmenováni velitelé Sboru vězeňské strážce, kterým tato zařízení odpovídala.

1.5 Československé vězeňství podle sovětského vzoru (1953-1965)

Roku 1951 byl vydán ministrem spravedlnosti vězeňský řád S-4¹³, který nahrazoval dosavadní domácí řády a který byl zároveň platným pro všechny soudní věznice, trestní ústavy i pracovní útvary. Řád již vycházel z trestního zákona č. 86 ze dne 12. července 1950 a trestního řádu č. 87 ze dne 12. července 1950 o trestním řízení soudním. Podle těchto zákonů začal řád již v trestním řízení uplatňovat třídní princip, který stanovil, že trestný čin byl státem nově chápán jako „*čin nebezpečný pro společnost*.“¹⁴ Řád upravoval podmínky vazby i trestu odnětí svobody. V podstatě všechny aspekty života ve výkonu trestu odnětí svobody se odvíjely od tzv. *výhodnostních* skupin. Odsouzení byli zařazováni do jednotlivých skupin podle třídního původu, vztahu k lidově demokratickému zřízení či podle pracovních výsledků.¹⁵

¹³ (PDF) Cenzura vězeňské korespondence v Československu v letech 1948–1955 [Censorship in the Prison Correspondence in Czechoslovakia in 1948–1955] | Petra Loučová - Academia.edu. Academia.edu - Share research [online]. Copyright ©2023 [cit. 22.02.2023]. Dostupné z: https://www.academia.edu/45459473/Cenzura_v%C4%9Bze%C5%88sk%C3%A9_korespondence_v_%C4%8Ceskoslovensku_v letech_1948_1955_Censorship_in_the_Prison_Correspondence_in_Czechoslovakia_in_1948_1955_

¹⁴ Katedra bohemistiky [online]. Copyright ©X [cit. 16.02.2023], s 187. Dostupné z: https://kb.upol.cz/fileadmin/userdata/FF/katedry/kbh/studium/materialy/e-knihovna/Hrabal_cenzura_stredni_evropa.pdf

¹⁵ Historie | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 22.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/historie>

V tomto období panovaly silné centralizační pohnutky, které vyvrcholily převzetím celé agendy vězeňství nově založeným Ministerstvem národní bezpečnosti v roce 1950. Obsah úkolů tohoto ministerstva se však přesvědčivě překrýval s činností ministerstva vnitra, tudíž bylo Ministerstvo národní bezpečnosti v roce 1953 zrušeno a celou agendu vězeňství přebralo Ministerstvo vnitra. Dále byl roku 1953 nahrazen vězeňský řád, a to Řádem nápravných zařízení (NZ - zákl. - I-I), který stanovil novou strukturu nápravných zařízení, které se podle tohoto řádu dělila do 6 typů. Jednotlivé typy se odlišovali podle stupně střežení daného zařízení.

1.6 Reforma československého vězeňství (1965-1989)

Na základě mezinárodních požadavků kladených na vězeňství, již nebylo možné v polovině 60. let politicky udržovat tehdejší Československý vězeňský systém. Výraznou změnu úpravy výkonu trestu odnětí svobody představovaly Standartní minimální pravidla pro zacházení s vězni, které byly OSN doporučovány již roku 1957. Pravidla měla pouze doporučující charakter, jejich důležitost spočívala především v tom, že tvoří základní návod pro tvorbu, aplikaci i interpretaci právních předpisů.¹⁶

Na základě těchto pravidel byl vydán zákon č. 59 ze dne 17. června 1965 o výkonu trestu odnětí svobody. Podle tohoto zákona byli odsouzení umístěni do jedné ze tří nápravně výchovných skupin, kterým zároveň i odpovídal typ nápravně výchovného ústavu

- 1. skupina - prvně trestaní za nejméně společensky nebezpečné činy.
- 2. skupina - prvně trestaní za závažnější trestné činy a osoby, které spáchaly během posledních 10 let nějaký úmyslný trestný čin.
- 3. skupina - osoby zodpovědné za společensky nejzávažnější trestné činy, a navíc osoby odsouzené za tzv. trestné činy proti republice, kterými jsou na mysli zejména rozvracení republiky, teror, záškodnictví,

¹⁶ Veřejný ochránce práv | Ombudsman [online]. Copyright ©f [cit. 23.12.2022]. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/uploads-import/ochrana_osob/ZARIZENI/Veznice/Pravidla-Nelsona-Mandely.pdf

vlastizrada, vyzvědačství, sabotáž a trestný čin proti státu světové socialistické skupiny. V poslední řadě nebezpeční recidivisté.¹⁷

Roku 1968 byla agenda vězeňství přesunuta z kompetence Ministerstva vnitra do působnosti jednotlivých národních Ministerstev spravedlnosti, a sice českého a slovenského. Za kontrolní činnost ve věznicích byla zodpovědná správa Sboru nápravné výchovy.

1.7 Reforma českého vězeňství (1990-1992)

Odstranění následků normalizace bylo jedním ze stěžejních cílů těchto let. Prvním krokem k dosažení tohoto cíle bylo Rozhodnutí Prezidenta Československé socialistické republiky o amnestii ze dne 8. prosince 1989.¹⁸ Toto rozhodnutí stanovilo nezahájení či případné zastavení tzv. trestných činů proti republice, mezi které můžeme řadit například trestný čin podvracení republiky či poškozování zájmů republiky v cizině anebo útok na státní orgán a orgán společenské organizace. Mimo jiné byly také prominuty nepodmíněně tresty odnětí svobody.¹⁹ Celkově bylo dne 8. prosince 1989 propuštěno 52 vězňů. Dalším důležitým dnem byl 1. leden 1990, kdy byla vyhlášena další amnestie prostřednictvím Rozhodnutí prezidenta Československé socialistické republiky o amnestii.²⁰ Skrze toto rozhodnutí byly prominuty mimo jiné:

- *tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky samostatně uložené za přečiny*
- *tresty odnětí svobody podmíněně odložené²¹*

Dále rozhodnutí stanovilo, aby nebylo zahajováno, a pokud bylo zahájeno, aby bylo zastaveno, trestní stíhání:

- *pro úmyslné trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud je na ně stanoven trest odnětí svobody nepřevyšující 3 roky,*

¹⁷ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 59/1965 ze dne 17. června 1965 o výkonu trestu odnětí svobody. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1965-59#p7>

¹⁸ ČESKOSLOVENSKO. Rozhodnutí prezidenta Československé socialistické republiky č. 150/1989 Sb. ze dne 8. prosince 1989 o amnestii. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1989-150>

¹⁹ Tamtéž, čl. 3.

²⁰ ČESKOSLOVENSKO. Rozhodnutí prezidenta Československé socialistické republiky č. 01/c1/1990 Sb. ze dne 1. ledna 1990 o amnestii. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-c1-o1>

²¹ Tamtéž, čl. 1.

- *pro trestné činy spáchané z nedbalosti přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud je na ně stanoven trest odnětí svobody nepřevyšující 5 let.*²²

²² ČESKOSLOVENKSO. Rozhodnutí prezidenta Československé socialistické republiky č. 01/c1/1990 Sb. ze dne 1. ledna 1990 o amnestii, čl. 5. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-c1-o1>.

2 VÝVOJ PRÁVNÍ ÚPRAVY SLUŽEBNÍHO POMĚRU

2.1 Státní zaměstnanci

Koncem 19. století se začala v Evropě vyvíjet státní, popř. veřejná služba tak, jak ji můžeme znát dnes. V tomto období probíhal v Evropě hospodářský, společenský, sociální i kulturní rozkvět. V těchto podmínkách se začíná formovat princip liberálního právního státu, a v této spojitosti i veřejné právo. V návaznosti na tento vývoj se začala formovat nová individuální vrstva obyvatelstva: státní neboli veřejní zaměstnanci. Společně se vznikem těchto zaměstnanců, muselo zákonitě dojít i k tvorbě nové speciální právní úpravy, která bude upravovat postavení těchto zaměstnanců. Dalším důvodem, který vedl k tvorbě této právní úpravy, byl zájem na tom, aby všechny právní poměry v této oblasti stály na jednom právním základu. Toto právo, které bylo pojmenováno jako *úřednické*, bylo zrcadlením specifické povahy státu v pozici zaměstnavatele, dále předmětu služby a v rámci výkonu veřejné služby také povinnosti spolupůsobení státních zaměstnanců. Charakter státu jako zaměstnavatele, a zároveň primárního nositele moci, společně s jeho požadavkem na včlenění zaměstnanců do svého organismu v rámci tohoto právního poměru, byl zřejmě největším důvodem toho, že se tyto právní vztahy izolovaly.²³

Roku 1918 po svém vzniku převzalo ČSR systém státní služby Rakousko-Uherska. Systém, který ČSR převzal, byl založen na základě zákona ze dne 25. ledna 1914 Ř. z., o služebním poměru státních úředníků a státních sluhů, taktéž nazýván jako „*služební pragmatika*.“ Ze služební pragmatiky vycházelo zvláštní postavení státu jako zaměstnavatele. Základy právní úpravy služebního poměru tvořily právní předpisy, které byly podřízeny hlavně potřebám výkonu státní správy. Potřeby či požadavky státních zaměstnanců byly také do jisté míry zohledňovány.

²³ KURIL, Jozef. Základné teoretické otázky služobného pomeru príslušníkov PZ. I. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2000, s. 4. ISBN 808054137X.

Služební pragmatika sloužila jako primární úprava státní služby až do roku 1950. Společně se vznikem institutu státní služby se pojily určité výsady, především ve formě zvýšené jistoty zaměstnání:

- *garantované trvalé ustanovení pracovního poměru,*
- *poskytnutí platu v plné výši během nemoci,*
- *automatický služební postup,*
- *zvýhodnění v oblasti sociálního zabezpečení,*
- apod.

Během let došlo k občasným změnám a doplněním jednotlivých ustanovení týkajících se zejména oblasti platu a disciplinární zodpovědnosti. Nicméně žádné provedené změny neměly na celkové pojetí státní služby služební pragmatikou zásadní vliv. V oblasti zákonodárství v rámci problematiky práce došlo po roce 1945 k zásadnímu vývoji. Došlo k sjednocování všemožných právních úprav této oblasti, a společně s ním i k přibližování úpravy zaměstnaneckého vztahu se státem k ostatním zaměstnaneckým vztahům. Sjednocovací proces byl odůvodňován zejména:

- *nepřehledností a roztržitostí právní úpravy*
- *věcnými nedostatky úpravy*
- *na základě ekonomicko-politických důvodů*

Rok 1948 přinesl společně se změnou ve státním aparátu a zásadními personálními změnami i likvidování *úřednického práva*. Ve státě dochází k přizpůsobování právního postavení státních zaměstnanců k všeobecnému režimu, který je společný pro všechny ostatní zaměstnanecké vztahy. Pro státní zaměstnance tato skutečnost znamenala ztrátu některých výhod uvedených v této kapitole. Jak jsem již uvedl, služební pragmatika byla základní právní úpravou pro státní službu až do roku 1950. Tento rok byl totiž vydán zákon č. 66/1950 Sb. o pracovních a platových poměrech státních zaměstnanců.²⁴ A společně s ním i zákon č. 67/1950 Sb. o pracovních a platových poměrech

²⁴ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 66/1950 Sb. ze dne 17. května 1950 o pracovních a platových poměrech státních zaměstnanců. In: *Sbírka zákonů*, § 1. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1950-66>

soudců z povolání, prokurátorů a soudcovských čekatelů, tzv. „soudcovský“ zákon.²⁵ Tyto dva zákony stály za změnou právní úpravy státní služby, a to zejména tak, že zrušily předchozí výhody státních zaměstnanců:

- *trvalé ustanovení zaměstnance ve státní službě*
- *služební a časový postup*
- *zvýhodněné nároky na dovolenou,*
- *sociální dávky*
- *apod.*²⁶

Dalším rozdílem bylo pojetí soukromoprávního a veřejnoprávního pracovního poměru, a to zejména v tom, že se již neodlišovali ani nerozdělovali. Byly brány jako zvláštní druh společného pracovního poměru. Zvláštní právní úprava, která vycházela především ze zásad pracovního práva, upravovala pouze některé odlišnosti, které jsou specifické pro výkon státní služby:

- *podmínky přijetí do státní služby,*
- *vznik, změna a zánik služebního poměru*
- *práva a povinnosti zaměstnanců, resp. příslušníků*
- *disciplinární odpovědnost a řízení*
- *apod.*

Vyvrcholením celého procesu přizpůsobování postavení státních zaměstnanců k všeobecnému systému bylo přijetí zákona č. 65 ze dne 16. června 1965, Zákoník práce. S přijetím tohoto zákona se stalo pracovní právo kodifikovaným neboli formalizovaným právním odvětvím. Zákoník měl výrazný vliv na oblast služebních vztahů, a sice takový, že vytvořil situaci, kdy neexistovala žádná obecná úprava těchto vztahů:

- *byla přenesena zaměstnavatelská subjektivita ze státu na státní orgány*
- *jmenování a volba jako vznik pracovního poměru byla vnesena pouze do úpravy některých vedoucích pracovníků*

²⁵ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 67/1950 Sb. ze dne 17.května 1950 o pracovních a platových poměrech soudců z povolání, prokurátorů a soudcovských čekatelů (soudcovský zákon). In: *Sbírka zákonů*, § 1. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1950-67>

²⁶ KURIL, Jozef. Základné teoretické otázky služobného pomeru príslušníkov PZ. I. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2000, s. 5. ISBN 808054137X.

Na základě tohoto zákoníku rozlišujeme v podstatě dva různé typy zaměstnanců:

- *zaměstnanci, jejichž zaměstnanecký vztah se kompletně odvíjí od obecné právní úpravy,*
- *zaměstnanci, u nichž byl služební poměr specificky upraven (například příslušníci bezpečnostních sborů či armáda)*

V případě 2. skupiny zaměstnanců byla odlišná úprava nezbytná zejména na základě politicko-společenských důvodů. Vztah těchto specifických právních úprav k zákoníku práce byl řešen na základě delegace a subsidiarity. Tento systém byl založen na tom, že všichni pracující měli jediné stejné pracovní postavení. Zákoník tedy dostatečně nerefletoval specifika výkonu státní služby. Zůstal platný až do 80. let tehdejší Československé socialistické republiky.²⁷

2.2 Příslušníci bezpečnostních sborů

Úprava služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů prošla v nedávné historii výrazným vývojem, který byl poznamenán zejména snahou ke sdružení zaměstnaneckých vztahů státních pracovníků se všemi ostatními typy zaměstnanců. Dlouhá léta byl služební poměr příslušníků státní bezpečnosti, která vykonávala zpravodajské činnosti, a veřejné bezpečnosti (společně Sbor národní bezpečnosti), která vykonávala policejní činnosti, upraven zákonem ze dne 18. prosince 1959, o některých služebních poměrech vojáků. Práva a povinnosti příslušníků byly upraveny vnitřními předpisy, které byly vydávány ministrem vnitra. Na základě kodifikace pracovní legislativy z roku 1965 (zákoník práce), byl přijat zákon ze dne 17. listopadu 1970, o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti.²⁸ Vznik tohoto zákona je vysvětlován zvláštními podmínkami služby státu. *„Služba ve Sboru národní bezpečnosti je celospolečensky významnou činností. Klade vysoké požadavky na jeho příslušníky po stránce politické, odborné, mravní, duševní i tělesné a je spojena i s ohrožením jejich života a zdraví. Zvláštní podmínky služby ve Sboru národní*

²⁷ KURIL, Jozef. Základné teoretické otázky služobného pomeru príslušníkov PZ. I. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2000, s. 6. ISBN 808054137X.

²⁸ TOMEK, Petr. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. Olomouc: ANAG, 2007-. Právo (ANAG), s. 8. ISBN 9788075542342.

*bezpečnosti vyžadují proto i zvláštní úpravu služebního poměru jeho příslušníků.*²⁹

Tento zákon byl velmi výrazným krokem ke kvalitní a jednotné úpravě služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Jednalo se o velký rozdíl oproti předchozí pouze rámcové úpravě oblasti. Tento zákon vznikl na základě snahy spojit právní úpravu všech zaměstnaneckých vztahů. Proto se pojí se zkvalitněním úpravy i jeden negativní jev. Tímto jevem byly snahy propojit právní úpravu služebního poměru s tou, která charakterizovala pracovní poměr. Projev byl zřejmý zejména z nárůstu počtu smluvních prvků v právní úpravě služebního poměru. Tyto prvky vymizely z právní úpravy služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů až s přijetím zákona o služebním poměru.

Velmi významným byl pro právní úpravu služebního poměru rok 1989, který přinesl v rámci úpravy významné změny. Tyto změny byly zrcadlením tehdejších pohnutek týkajících se rozdělení federálního uspořádání státního zřízení. Velice rychle byly započaty práce na novém právním předpisu, který měl představovat kompletní úpravu služebního poměru tehdy nově vznikajících národních a federálních policejních sborů. Tyto snahy byly ovšem spěšně opuštěny, a práce na právních předpisech se přemístily do jednotlivých zákonodárných orgánů obou republik a federace. Výsledkem zákonodárných snah byly tři různé zákony. Zákon č. 334/1991 Sb. o služebním poměru policistů zařazených ve Federálním policejním sboru a Sboru hradní policie, dále zákon č. 410/1991 Sb. o služebním poměru příslušníků Policejního sboru Slovenské republiky, a v poslední řadě zákon č. 186/1992 Sb. o služebním poměru příslušníků Policie České republiky.³⁰

²⁹ ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 100/1970 Sb. ze dne 17. listopadu 1970 o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1970-100>

²⁹ TOMEK, Petr. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. Olomouc: ANAG, 2007-. Právo (ANAG), s. 8 - 9. ISBN 9788075542342

Poslední zmíněný zákon, jehož konečná verze pozbyla platnosti 31. prosince 2006, prošel za celou dobu svého trvání mnoho novelizacemi, které však neměly výraznější vliv na jeho obecné vyznění. Jednotlivé novely zákona odrážely zejména změny v právním řádu. V posledním období účinnosti tohoto zákona, byly změny zaměřeny především na slučitelnost s evropským právem. Samozřejmě z důvodu vstupu České republiky do Evropské unie. To, že se kvalita právní úpravy zákona po celou dobu výrazně nezměnila, neznamena to, že zde snahy o takové zvýšení nebyly. V polovině 90. let byla připravována široká novela tohoto zákona, která měla mít za úkol zkvalitnit úpravu v oblasti právních jistot příslušníků bezpečnostních sborů, avšak později byla opuštěna v rámci zákonodárského procesu. Prvotně se tímto zákonem upravovaly pouze služební poměry příslušníků Policie České republiky a příslušníků VSČR. V roce 1997 se poté na základě zákona č. 113/1997 Sb. začala řídit služebním poměrem i Celní správa České republiky. Později roku 2001 se pod tuto úpravu začal řadit i Hasičský záchranný sbor České republiky na základě zákona č. 238/2000 Sb. Jediný služební poměr, který tedy zůstal mimo tuto úpravu, byl služební poměr příslušníků Bezpečnostní informační služby, který byl stále upraven zákonem č. 154/1994 Sb.³¹

Nastíněná nesourodnot a roztržitost právní úpravy zapříčinila práce na vytvoření jednotné, speciální a kompletní právní úpravy, která by mohla být brána jako dostatečná opora příslušníků bezpečnostních sborů. Výsledkem těchto snah je zákon o služebním poměru. Poté, co zákon strávil přes 3 roky v legisvakanční lhůtě, nabyl účinnosti dne 1. ledna 2007. Tento zákon se zasloužil o zamýšlené spojení právní úpravy pro služební poměry příslušníků bezpečnostních sborů, mezi které momentálně řadíme Policii České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správu České republiky, VSČR, Generální inspekci bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační službu a Úřad pro zahraniční styky a informace.

³¹ TOMEK, Petr. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. Olomouc: ANAG, 2007-. Právo (ANAG), s. 9. ISBN 9788075542342.

3 SLUŽEBNÍ POMĚR PŘÍSLUŠNÍKŮ BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

Služebním poměrem se rozumí právní vztah, ve kterém příslušníci bezpečnostních sborů vykonávají službu. Příslušníkem je podle zákon o služebním poměru fyzická osoba, která vykonává službu v bezpečnostním sboru. Výkonem služby³² v oblasti služebního poměru v rámci zákona o služebním poměru chápeme:

- *úkony a činnosti realizující oprávnění a povinnosti,*
- *soustředování, vyhodnocování a evidování informací a údajů potřebných pro výkon služby, včetně činnosti v operačních a informačních střediscích,*
- *řízení výkonu služby,*
- *činnost ve vzdělávacích, technických a účelových zařízeních, která pro výkon služby zabezpečují přípravu příslušníků a výzkumné, technické a další podmínky, a to v rozsahu stanoveném ředitelem bezpečnostního sboru,*
- *plnění úkolů Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace.*³³

Subjekty vztahu služebního poměru jsou příslušník a Česká republika. Práva a povinnosti státu vůči příslušníkovi, vykonává konkrétní bezpečnostní sbor, ve kterém příslušník vykonává službu.

3.1 Předpoklady pro vznik služebního poměru

Vznik služebního poměru je upraven v zákoně o služebním poměru v části druhé § 13 až 18. Základem vzniku každého služebního poměru, je splnění všech předpokladů nutných pro jeho vznik.³⁴

³² TOMEK, Petr. Slovník služebního poměru. Olomouc: ANAG, 2009. Právo (ANAG), s. 262. ISBN 9788072635412.

³³ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 1 odst. 4. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

³³ Tamtéž, § 13 - 15.

³⁴ CHROBÁK, Jiří. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Praktický komentář, s. 27. ISBN 9788075985392.

3.1.1 Předpoklad občanství

Do služebního poměru může být přijat pouze státní občan České republiky. V současné době existují snahy o poskytnutí možnosti stát se příslušníkem i občanům cizí státní příslušnosti, avšak pouze v omezeném rozsahu a tyto snahy některé bezpečnostní sbory odmítají. V případě, že má uchazeč mimo českého ještě další občanství, nepředstavuje to pro vznik služebního poměru žádný problém.³⁵

3.1.2 Žádost o přijetí

Na rozdíl od pracovněprávních vztahů se služební poměr zakládá na rozhodnutí služebního funkcionáře. Stále se však jedná o zaměstnanecký vztah, který je založen na ústavní zásadě dobrovolnosti vzniku a je tedy nezbytné, aby uchazeč podal žádost, která musí mít písemnou formu. Služebním funkcionářem je osoba, jíž zákon o služebním poměru svěřuje pravomoc „*jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru.*“³⁶

3.1.3 Věková hranice

Momentálně je stanovena minimální věková hranice pro přijetí do služebního poměru na 18 let. Výkon služby obsahuje činnosti s velmi širokými pravomocemi a uchazeči by měli mít alespoň nějaké životní zkušenosti. I přesto, že se právě kvůli této skutečnosti může věk zdát nízký, nelze jej tolik upravit. Zvýšení věku například na hranici 21 let by výrazně snížilo možnosti přijímání absolventů středních policejních škol, kteří ukončují studium právě ve věku 18 let.

3.1.4 Stupeň vzdělání

Uchazeč musí splňovat také podmínku stupně vzdělání pro dané služební místo. Zákon o služebním poměru stanoví možnost výjimky ze splnění požadovaného stupně vzdělání. Podle § 13 odst. 2 existuje možnost vynechat požadovaný stupeň vzdělání, pokud to vyžaduje důležitý zájem služby. V tomto případě může být přijat příslušník zpravodajské služby do služebního poměru, i když nesplňuje požadovaný stupeň vzdělání pro služební hodnost, do které má být jmenován.

³⁵ TOMEK, Petr. Slovník služebního poměru. Olomouc: ANAG, 2009. Právo (ANAG), s. 196. ISBN 9788072635412.

3.1.5 Obor nebo zaměření vzdělání

Vedle stupně vzdělání může být stanovený pro dané služební místo i obor či zaměření vzdělání. Tato podmínka nemusí být splněna, pokud se nejedná o přijetí na služební místo na základě výběrového řízení. Ustanovení § 22 odst. 5 umožňuje, aby se do výběrového řízení na služební místo, kde je stanovena i podmínka oboru či zaměření vzdělání, přihlásil i uchazeč, který tuto podmínku nesplňuje, pokud se volné místo nepodařilo obsadit.³⁷

3.1.6 Odborný požadavek

Může nastat i případ, kdy je na služební místo, kam má být uchazeč přijat, požadován navíc odborný požadavek. Nejedná-li se o odborný požadavek, bez kterého nelze být na dané místo ustanoven, nemusí být tento požadavek v době přijetí do služebního poměru splněn.

„Nestanoví-li tento zákon jinak, musí příslušník pro služební místo, na které je ustanoven, splňovat vedle stupně vzdělání též požadavek oboru nebo zaměření vzdělání, jsou-li pro služební místo stanoveny, další odborný požadavek a jiný zvláštní požadavek, jestliže je pro toto místo stanoven. Obor nebo zaměření vzdělání nemusí splňovat občan při přijetí do služebního poměru, jestliže nejde o přijetí do služebního poměru na základě výběrového řízení podle § 22 odst. 5. Další odborný požadavek, nejde-li o odborný požadavek, bez jehož splnění nelze na služební místo ustanovit, nemusí občan splňovat při přijetí do služebního poměru a příslušník při ustanovení na jiné služební místo podle § 25 odst. 1 až 4, § 26 odst. 1, 2 a 4 a § 27 nebo po vynětí ze zálohy.“³⁸

3.1.7 Svěprávnost

Uchazeč o přijetí do služebního poměru musí být plně svéprávný. Občanský zákoník definuje termín takto: „Svěprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem.“³⁹ Jedná se o vlastnost, která je propůjčená právními předpisy konkrétním subjektům. Tuto vlastnost lze definovat například takto:

³⁷ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 22 odst. 5. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

³⁸ Tamtéž, § 19 odst. 2.

³⁹ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012 občanský zákoník, § 15 odst. 2. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

- *mít práva a povinnosti v právních vztazích (způsobilost k právům a povinnostem),*
- *mít právo právním jednáním nabývat oprávnění a zavazovat se k povinnostem,*
- *mít právo uplatňovat své nároky v řízení ve věcech služebního poměru a u soudu,*
- *nést odpovědnost za vlastní protiprávní jednání (deliktní způsobilost)⁴⁰*

3.1.8 Způsobilost seznamovat se s utajovanými skutečnostmi

Pokud má být uchazeč ustanoven na služební místo, jehož součástí výkonu služby je i seznamování se s utajenými skutečnostmi, je předpokladem, že pro přijetí do služebního poměru má oprávnění s těmito skutečnostmi nakládat. Předpokládá se, že má uchazeč oprávnění, jak podle zákona o služebním poměru, tak podle zákona č. 412/2005 Sb. o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti. Utajovanou informací chápeme: *„informace v jakékoliv podobě zaznamenaná na jakémkoliv nosiči označená v souladu s tímto zákonem, jejíž vyzrazení nebo zneužití může způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být pro tento zájem nevýhodné, a která je uvedena v seznamu utajovaných informací.“⁴¹*

Dále dělíme oprávnění podle jednotlivých stupňů utajení, a sice podle této klasifikace:

- *Přísně tajné, jestliže její vyzrazení neoprávněné osobě nebo zneužití může způsobit mimořádně vážnou újmu zájmům České republiky,*
- *Tajné, jestliže její vyzrazení neoprávněné osobě nebo zneužití může způsobit vážnou újmu zájmům České republiky,*
- *Důvěrné, jestliže její vyzrazení neoprávněné osobě nebo zneužití může způsobit prostou újmu zájmům České republiky,*

⁴⁰ TOMEK, Petr. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. Olomouc: ANAG, 2007-. Právo (ANAG), s. 80. ISBN 9788075542342.

⁴¹ ČESKO. Zákon č. 412/2005 Sb. ze dne 21. září 2005 o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, § 2 In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-412>

- *Vyhrazené, jestliže její vyzrazení neoprávněné osobě nebo zneužití může být nevýhodné pro zájmy České republiky⁴²*

3.1.9 Zákaz členství v politické straně nebo politickém hnutí

Zákon o služebním poměru stanoví určitá omezení některých práv, mezi která patří také to, že uchazeč nesmí být členem žádné politické strany ani hnutí podle zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích. V případě příslušníků zpravodajské služby, nemůže být uchazeč ani členem odborových organizací.⁴³

3.1.10 Zákaz výdělečné činnosti

Zákon dále stanoví zákaz výkonu jiné výdělečné činnosti než té, která je uvedena v § 48 odst. 4:

- *činnost uvedenou v § 29, 31 nebo v § 68 odst. 2,*
- *činnost vykonávanou příslušníkem, jemuž je udělena rodičovská dovolená,*
- *činnost znaleckou a tlumočnickou vykonávanou pro soud nebo správní úřad,*
- *činnost vědeckou, pedagogickou, publicistickou, literární nebo uměleckou,*
- *činnost vykonávanou v odborové organizaci, jejímž je příslušník členem,*
- *činnost vykonávanou ve výkonu vazby,*
- *činnost vykonávanou po dobu zproštění výkonu služby,*
- *činnost vykonávanou v rámci členství v řídicích nebo kontrolních orgánech organizačních složek státu nebo právnických osob, jejichž zřizovatelem nebo zakladatelem je stát,*
- *správu vlastního majetku; touto správou se rozumí rovněž činnost vykonávaná v rámci členství v řídicích nebo kontrolních orgánech*

⁴² ČESKO. Zákon č. 412/2005 Sb. ze dne 21. září 2005 o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, § 4 In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-412>

⁴³ CHROBÁK, Jiří. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Praktický komentář, s. 29. ISBN 9788075985392.

bytového družstva nebo společenství vlastníků jednotek, jehož je příslušník členem.⁴⁴

Pokud uchazeč vykonává jakoukoliv jinou nežli vyjmenovanou činnost, může během přijetí do služebního poměru požádat služebního funkcionáře o souhlas s pokračováním této výdělečné činnosti. Dále zákon žádá po uchazeči, aby nebyl součástí žádného kontrolního či řídicího orgánu právnické osoby, která vykonává podnikatelskou činnost. Tuto podmínku prokazuje uchazeč čestným prohlášením na základě § 13 odst. 3.

3.1.11 Bezúhonnost uchazeče

Zákon předpokládá, že každý, kdo je přijat do služebního poměru bezpečnostních sborů, je bezúhonný. Tím, že termín není blíže vysvětlen, existují důvodné obavy o tom, že může docházet k nerovnoměrnému jednání služebních komisařů, a dokonce k diskriminaci během procesu přijímání uchazečů. Je ale důležité zmínit i to, že i případné taxativní vymezení může mít své nevýhody. V určitých sborech s útvary, které mají specifickou náplň svých činností, je důležité zabránit případné infiltraci nežádoucích osob. Například takových osob, které mají podezřelé kontakty v kriminální oblasti. Je zcela zřejmé, proč mají bezpečnostní sbory k této problematice takový postoj. Ve svém výkonu služby se vystavují zvýšenému ohrožení života či zdraví.⁴⁵

Na základě zákona o služebním poměru se pro potřeby služebního poměru, nepovažuje za bezúhonného občan, který byl:

- *v posledních 10 letech pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody nepřevyšující 2 roky,*
- *v posledních 15 letech pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody převyšující 2 roky, avšak nepřevyšující 5 let,*
- *pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody vyšší než 5 let nebo k výjimečnému trestu, nebo*

⁴⁴ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 48 odst. 4. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

⁴⁵ TOMEK, Petr. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. Olomouc: ANAG, 2007-. Právo (ANAG), s. 82. ISBN 9788075542342.

- *v posledních 5 letech pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti, jestliže jeho jednání, kterým spáchal trestný čin, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka.*⁴⁶

Podle zákona o služebním poměru se za bezúhonného nepovažuje ani občan:

- *jehož trestní stíhání pro úmyslný trestný čin bylo na základě pravomocného rozhodnutí o schválení narovnání zastaveno, a od tohoto rozhodnutí ještě neuplynulo 5 let, je-li jednání, kterým spáchal trestný čin, v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka,*
- *jehož trestní stíhání pro úmyslný trestný čin bylo pravomocně podmíněně zastaveno, a od uplynutí zkušební doby nebo lhůty, v níž má být rozhodnuto, že se osvědčil, neuplynulo ještě 10 let, nebo bylo v trestním řízení, které bylo proti němu vedeno, rozhodnuto o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání a od tohoto rozhodnutí ještě neuplynulo 5 let, je-li jednání, kterým spáchal trestný čin, v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka,*
- *který byl v posledních 5 letech pravomocně uznán vinným z přestupku, je-li jednání, kterým spáchal přestupek, v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka, nebo*
- *který vykazuje znaky závislosti na alkoholu či jiných psychotropních látkách nebo činnostech.*⁴⁷

3.1.12 Zdravotní způsobilost uchazeče

Zdravotní způsobilost je další podmínkou pro přijetí uchazeče do služebního poměru, a zároveň i pro jeho trvání. Zdravotní způsobilost posuzuje „zařízení závodní preventivní péče“⁴⁸ na základě výpisu ze zdravotnické dokumentace registrujícího lékaře a zároveň výsledku vstupní lékařské prohlídky. Vyhláška č. 226/2019 Sb., o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech stanoví následující typy prohlídek:

- *vstupní*

⁴⁶ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, §14 odst. 1. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

⁴⁷ Tamtéž, § 14 odst. 2.

⁴⁸ TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. Olomouc: ANAG, 2009. Právo (ANAG), s. 291. ISBN 9788072635412.

- *periodickou*
- *mimořádnou*
- *výstupní*

„Vstupní lékařská prohlídka se uskutečňuje u poskytovatele pracovně lékařských služeb, s nímž má bezpečnostní sbor uzavřenou písemnou smlouvu. Uchazeč o přijetí se považuje za zdravotně nezpůsobilého, pokud se před vznikem pracovně právního nebo obdobného vztahu nepodrobí vstupní lékařské prohlídce.“⁴⁹

3.1.13 Osobnostní způsobilost

Tuto způsobilost posuzuje psycholog psychologického pracoviště bezpečnostního sboru. Osobnostní charakteristiky, které jsou podmínkou pro výkon služby, stanoví vyhláška č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti.⁵⁰

Osobnostně způsobilý je uchazeč či příslušník, který je:

- *intelektuálně v pásmu průměru nebo vyšším,*
- *emočně stabilní,*
- *psychosociálně vyzrálý,*
- *odolný vůči psychické zátěži,*
- *s žádoucí motivací, postoji a hodnotami,*
- *bez nedostačivosti v oblasti volných procesů,*
- *bez nedostačivosti v oblasti poznávacích procesů,*
- *bez nedostačivosti v oblasti autoregulace,*
- *bez znaků nežádoucí agresivity,*
- *bez psychopatologické symptomatiky.⁵¹*

3.1.14 Fyzická způsobilost

Poslední podmínkou pro vznik a trvání služebního poměru je fyzická způsobilost. Uchazeč je uznán fyzicky způsobilým k výkonu služby, pokud splňuje všechny

⁴⁹ TOMEK, Petr. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. Olomouc: ANAG, 2007-. Právo (ANAG), s. 84. ISBN 9788075542342.

⁵⁰ CHROBÁK, Jiří. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Praktický komentář, s. 35. ISBN 9788075985392.

⁵¹ TOMEK, Petr. Slovník služebního poměru. Olomouc: ANAG, 2009. Právo (ANAG), s. 125. ISBN 9788072635412.

požadavky fyzické zdatnosti, které stanoví ředitel bezpečnostního sboru vnitřním služebním předpisem.⁵²

Problémem, který sužuje ukotvení fyzické způsobilosti je to, že stanoví požadavek o fyzické zdatnosti uchazeče na konkrétní služební místo, na které má být ustanoven. Nemělo by se jednat o požadavky na konkrétní služební místo, ale o požadavek na fyzickou způsobilost obecně jako takovou – tedy fyzickou způsobilost pro výkon služby v bezpečnostním sboru.⁵³ Současná právní úprava není totiž nastavena na změny služebního místa příslušníka při změně fyzické způsobilosti. Pouze v případě pokud jde o zvýšenou fyzickou způsobilost, která je stanovena jiným zvláštním požadavkem. Jiným zvláštním požadavkem chápeme „*nadstandartní způsobilost vůči zdravotní, fyzické a osobnostní způsobilosti, která je stanovena pro výkon ostatních služebních míst.*“⁵⁴ Pouze v tomto případě je totiž možné příslušníka z daného služebního místa odvolat. V případě, že je příslušníkovi odebráno osvědčení o fyzické způsobilosti, musí být propuštěn. Avšak realizaci samotného propuštění ztěžuje právě rozpor v úpravě zmíněný výše.

3.2 Přijímací řízení

3.2.1 Žádost o přijetí

Přijímací řízení je zahájeno ze zákona neboli *ex lege*, pouze v případě, kdy je bezpečnostnímu sboru doručena písemná žádost o vzniku služebního poměru uchazečem, a zároveň existuje volné služební místo do kterého může být uchazeč případně ustanoven. Žádost nelze podat jinak než písemně - zákon to vyloženě vyžaduje. Na základě § 562 zákona č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník, se má za to, že písemná forma je „*zachována i při právním jednání učiněném elektronickými nebo jinými technickými prostředky umožňujícími zachycení jeho*

⁵² CHROBÁK, Jiří. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Praktický komentář, s. 35. ISBN 9788075985392.

⁵³ TOMEK, Petr. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. Olomouc: ANAG, 2007-. Právo (ANAG), s. 85. ISBN 9788075542342.

⁵⁴ TOMEK, Petr. Slovník služebního poměru. Olomouc: ANAG, 2009. Právo (ANAG), s. 40. ISBN 9788072635412.

obsahu a určení jednající osoby“.⁵⁵ Pokud je žádost poslána v elektronické podobě, měla by být zároveň opatřena zaručeným elektronickým podpisem. V případě poslání žádosti skrze technické prostředky, zejména dálnopis či fax, musí být žádost do 3 dnů opatřena dodatečně jednou z kvalifikovaných forem žádosti, a sice doplnění listinnou podobou či elektronicky se zaručeným elektronickým podpisem. I přesto, že to zákon o služebním poměru vysloveně nezmiňuje, lze na základě § 16 odst. 1 dovodit, že žádosti mohou být podány mimo jazyka českého, i v jazyce slovenském: „V řízení se jedná a písemnosti se vyhotovují v českém jazyce. Účastníci řízení mohou jednat a písemnosti mohou být předkládány i v jazyce slovenském.“⁵⁶

3.2.2 Zjištění podmínky bezúhonnosti

Jak jsem se již zmínil, jednou z podmínek vzniku služebního poměru je i bezúhonnost uchazeče. Každý bezpečnostní sbor má právo vyžádat si opisy z Rejstříku trestů či případně dalších rejstříků, aby bylo možno ověřit bezúhonnost uchazeče.⁵⁷ Na základě specifických požadavků uvedených v § 14 odst. 2 písm. d), zákona o služebním poměru, může bezpečnostní sbor, popřípadě Policie ČR samostatně provést šetření bezúhonnosti uchazeče o služební místo. Tento specifický požadavek nesplňuje občan, „který vykazuje znaky závislosti na alkoholu či jiných psychotropních látkách nebo činnostech“.⁵⁸

3.2.3 Zákaz diskriminace

V služebním zákoně jsou stanoveny základní zásady zákazu diskriminace v průběhu přijímání uchazečů. Zásady vycházejí, jak z ústavního pořádku České republiky, tak i z práva Evropského společenství. Za diskriminaci můžeme chápat nepřijetí do služebního poměru z důvodů „pohlaví, sexuální orientace, jazyka, náboženského vyznání nebo víry, politického nebo jiného smýšlení, členství v odborových organizacích a jiných sdruženích, majetku, rodu, rasy,

⁵⁵ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012 občanský zákoník, § 562 odst. 1. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

⁵⁶ ČESKO. Zákon č. 500/2004 Sb. ze dne 24. června 2004 správní řád, § 16 odst. 1. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>

⁵⁷ CHROBÁK, Jiří. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Praktický komentář, s. 37. ISBN 9788075985392.

⁵⁸ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 14 odst. 2, písm. d). In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

barvy pleti, národnosti, etnického nebo sociálního původu, věku, těhotenství a mateřství, manželského a rodinného stavu, povinností k rodině“.⁵⁹ Samozřejmě i zde mohou existovat výjimky. Touto výjimkou může být například nepřijetí do služebního poměru ke zpravodajské službě na základě členství v odborové organizaci.⁶⁰ Princip rovného zacházení však nelze dodržovat vždy a ve všech případech. Jednotlivé výjimky mohou být odůvodněny zvláštní povahou služby. Za diskriminaci „*proto nelze považovat ta omezení, která vyplývají z předpokladů a požadavků pro výkon této služby, či z důvodů nebezpečnosti a ochrany zdraví příslušníka.*“⁶¹ Poté můžeme rozlišovat také diskriminaci nepřímou. V tomto případě se jedná o jednání, která sice působí právně neutrálně, ale i přesto poškozují uchazeče na základě jednoho z důvodů, které nesou jeden či více diskriminačních znaků.

3.2.4 Informování uchazeče

Bezpečnostní sbor má povinnost seznámit uchazeče se všemi informacemi a podmínkami, které se vztahují k výkonu služby na daném služebním místě, kam má být ustanoven. Těchto skutečností si musí být uchazeč vědom, aby znal svá práva i povinnosti, která jsou spojená s případným výkonem služby na služebním místě, na které má být ustanoven. Všechny tyto informace jsou nezbytné zejména z toho důvodu, aby měl uchazeč komplexní obraz o tom, co by výkon služby vyžadoval, a na základě toho se rozhodl, jestli do bezpečnostního sboru vstoupí či nikoliv. Informování je ustanoveno v zákoně o služebním poměru na základě § 16 odst. 3: „*Bezpečnostní sbor písemně seznámí občana před jeho přijetím do služebního poměru s textem služebního slibu, předpokládaným dnem vzniku služebního poměru, druhem služebního poměru a dobou jeho trvání, služebním zařazením, místem služebního působiště, dobou služby, výší služebního příjmu a výplatním termínem, délkou*

⁵⁹ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 77 odst. 2. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>.

⁶⁰ Tamtéž, § 47 odst. 2.

⁶¹ TOMEK, Petr. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. Olomouc: ANAG, 2007-. Právo (ANAG), s. 88. ISBN 9788075542342.

*dovolené, podmínkami výkonu služby a podmínkami skončení služebního poměru.*⁶²

3.2.5 Oznámení výsledků přijímacího řízení

Zákon o služebním poměru stanoví povinnost bezpečnostnímu sboru oznámit písemně výsledky přijímacího řízení uchazeči, a to bez zbytečného odkladu. Na rozdíl o rozhodnutí o nepřijetí, které nemá předepsanou formu ani obsah (výjimkou toho, že důvody se nesdělují), oznámení o přijetí je zpravidla doručeno formou formalizovaného rozhodnutí o přijetí do služebního poměru, které obsahuje výrok o:

- *dni vzniku služebního poměru,*
- *dni nástupu k výkonu služby,*
- *druhu služebního poměru,*
- *době trvání služebního poměru,*
- *jmenování do služební hodnosti,*
- *ustanovení na služební místo,*
- *místě služebního působiště,*
- *složkách služebního příjmu a*
- *zkušební době.*⁶³

3.3 Vznik služebního poměru

Vznik služebního poměru je upraven § 17 zákona o služebním poměru, který stanoví, že vznik služebního poměru není založen na dvoustranném jednání obou účastníků jako v rámci pracovněprávních vztahů, ale jedná se o jednostranné rozhodnutí služebního funkcionáře, který rozhoduje o přijetí či nepřijetí konkrétního uchazeče. Zákon o služebním poměru stanoví nezbytný obsah, který musí být v rozhodnutí přítomen. Prvním nezbytným výrokem, je ten o dni vzniku služebního poměru. Den vzniku služebního poměru je obvykle stanoven na 1. den v měsíci. Tento zvyk se užívá i v případech, kdy 1. den v měsíci vychází na den odlišný ode dne služby. Tímto se zákonodárce na myslí

⁶² ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 16 odst. 3. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

⁶³ Tamtéž, § 17 odst. 1, písm. a) - i).

například svátky. Právě z tohoto důvodu obsahuje rozhodnutí i výrok o dni skutečného nástupu do výkonu služby, který se tedy v případech může lišit ode dne vzniku služby.

Dalším nezbytným výrokem je ten, který stanoví druh služebního poměru, do kterého je uchazeč přijímán. Většina příslušníků bývá přijímána do služebního poměru na dobu určitou: *„Do služebního poměru na dobu určitou v trvání 3 let se zařadí příslušník při prvním přijetí do služebního poměru. Do služebního poměru na dobu určitou v trvání 1 roku se zařadí příslušník, který již byl ve služebním poměru příslušníka bezpečnostního sboru nebo vojáka z povolání a jenž trval alespoň 3 roky; to neplatí pro příslušníka, který již byl ve služebním poměru na dobu neurčitou, jestliže od skončení předchozího služebního poměru uplynulo méně než 5 let.“*⁶⁴

Do služebního poměru na dobu neurčitou jsou poté občané České republiky přijímáni, pokud již ve služebním poměru byli v minulosti alespoň 3 roky, avšak od ukončení tohoto služebního poměru nesmí uběhnout více než 5 let.^{65 66}

Mezi nezbytné výroky rozhodnutí o přijetí, patří i ustanovení na služební místo. Funkcionář rozhodne o *„jmenování do služební hodnosti a o určení hodnostního označení“*⁶⁷ na základě služebního místa, na které byl ustanoven při přijetí. Každé služební místo, které *„vyjadřuje organizační a právní postavení příslušníka v bezpečnostním sboru,“*⁶⁸ má podle *„složitosti, odpovědnosti a namáhavosti služby stanovenou konkrétní služební hodnost podle charakteristik výkonu služby ve služebních hodnostech.“*⁶⁹ Mimo jmenování do služební hodnosti, rozhoduje služební funkcionář i o určení hodnostního označení.

⁶⁴ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, §10 odst. 1 - 2. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

⁶⁵ Tamtéž, §11 odst. 2.

⁶⁶ CHROBÁK, Jiří. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Praktický komentář, s. 20. ISBN 9788075985392.

⁶⁷ TOMEK, Petr. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. Olomouc: ANAG, 2007-. Právo (ANAG), s. 92. ISBN 9788075542342.

⁶⁸ TOMEK, Petr. Slovník služebního poměru. Olomouc: ANAG, 2009. Právo (ANAG), s. 203. ISBN 9788072635412.

⁶⁹ TOMEK, Petr. Slovník služebního poměru. Olomouc: ANAG, 2009. Právo (ANAG), s. 199. ISBN 9788072635412.

Příslušník, který je jmenován do služební hodnosti, zároveň užívá i hodnostní označení, které se názvově od služební hodnosti výrazně odlišuje. Může nastat i ta situace, kdy jsou pro jednu konkrétní hodnost stanoveny 2 různá hodnostní označení (praporčík nebo nadpraporčík). Tato situace se řeší přidělením vyšší hodnosti vedoucímu pracovníkovi.

Dalším nezbytným výrokem vyjádřeným v rozhodnutí o přijetí, je místo služebního působiště. Tento výrok určuje obec, ve které bude příslušník službu vykonávat. Současným trendem je, že se příslušníci bezpečnostních sborů podílejí na různých mezinárodních akcích, ze kterých zároveň vyplývá služba, která bude vykonávána mimo území České republiky. Hlavním důvodem je zejména účast v mezinárodních policejních sborech. Na základě těchto skutečností se stanoví, že příslušník může mimo území České republiky vykonávat službu i v zahraničí. Dále se stanoví, že ne každá služba v zahraničí vyžaduje také místo služebního působiště v zahraničí.

Mezi výroky, které musí být přítomny v rozhodnutí o přijetí, patří také výrok o složkách služebního příjmu, který se skládá ze 2 typů složek. A sice ze složky, která je určena pevnou měsíční výměrou a složky, která je dána pohyblivou měsíční výměrou. Mezi složku s pevnou měsíční výměrou řadíme:

- *základní tarif*
- *příplatek za vedení*
- *příplatek za službu v zahraničí*
- *zvláštní příplatek*
- *osobní příplatek*

Mezi složku s pohyblivou měsíční výměrou naopak řadíme:

- *odměnu*
- *služební příjem za službu přesčas⁷⁰*

⁷⁰ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 113. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

3.3.1 Služební slib

*"Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život."*⁷¹

Takto zní služební slib, jehož složení je předpokladem vzniku služebního poměru. Slib je upraven v § 17 zákona o služebním poměru. Jedná se o paralelu služební přísahy,⁷² která byla přítomna v minulých právních úpravách. Při složení služebního slibu se tedy nejedná o pouhé prázdné prohlášení o vstupu uchazeče do bezpečnostního sboru, ale o reálné stvrzení závazku. Složení služebního slibu hraje v rámci procesu přijetí uchazeče naprosto zásadní roli, resp. i v celém období existence daného služebního poměru. Význam tohoto institutu vychází zejména ze skutečnosti, kdy služební poměr s uchazečem nevznikne, pokud se ke složení slibu nedostaví, odmítne jej či složí s výhradami. Služební poměr v této situaci nezaniká, poměr za těchto okolností totiž ani nevznikl. Služební slib se skládá v den nástupu do služby, který je stanoven výrokem v rozhodnutí o přijetí.⁷³

I přes nepopiratelnou významnost složení služebního slibu, nelze v případě jeho porušení, vyvozovat právní důsledky na příslušníkovi. Tato skutečnost vychází především z charakteru daného institutu, který je spíše etický či slavnostní, a ne právní. Normativní stránka institutu je tedy sporná. Jedná se spíše o „*vyjádření morálního závazku příslušníka vykonávat svědomitě službu při ochraně zájmů*

⁷¹ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, §17 odst. 3. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

⁷² CHROBÁK, Jiří. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Praktický komentář, s. 41. ISBN 9788075985392.

⁷³ TOMEK, Petr. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. Olomouc: ANAG, 2007-. Právo (ANAG), s. 93. ISBN 9788075542342.

státu a společnosti.⁷⁴ Ze samotného znění slibu tedy vychází, že se příslušník zavazuje k tomu, že:

- *bude nestranným při výkonu služby,*
- *bude důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených,*
- *nezneužije svého služebního postavení,*
- *bude se chovat tak, aby svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru,*
- *bude řádně a svědomitě plnit služební povinnosti,*
- *nebude váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život.*

Konkrétním příkladem toho, že služební slib nezakládá sám o sobě právní důsledky, vychází z těchto povinností, které jsou obsaženy ve znění služebního slibu. A to zejména tak, že jednotlivé konkrétní povinnosti sice zaznějí ve služebním slibu, ale jsou již zakotveny v jiných ustanoveních zákona o služebním poměru.

⁷⁴ TOMEK, Petr. Slovník služebního poměru. Olomouc: ANAG, 2009. Právo (ANAG), s. 218. ISBN 9788072635412.

4 PRŮBĚH PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ K VSČR

Přijímací řízení do služebního poměru u VSČR se zahájí pouze v případě, kdy existuje volné služební místo, jinak přijímací řízení nemůže být zahájeno.⁷⁵ Dále se zahájí řízení pouze po doručení písemné žádosti uchazeče. Žádost obsahuje zejména základní údaje týkající se uchazeče. Další částí žádosti by měl být průvodní dopis, který by měl obsahovat primárně hlavní zkušenosti a dovednosti uchazeče v dané problematice a dále důvody, které ho vedou k podání žádosti. Společně s vyplněnou žádostí se přikládá životopis uchazeče či případně další dokumenty, které prokazují schopnosti uchazeče. Bezpečnostní sbor je také v souvislosti s přijímacím řízením oprávněn zpracovávat osobní údaje uchazečů. Tím, že je tato skutečnost zákonem zakotvena, nemusí bezpečnostní sbor požadovat od uchazeče souhlas s jejich zpracováním a uchazeč je pouze informován o tom, že bezpečnostní sbor tyto údaje bude shromažďovat.⁷⁶ Zákon o služebním poměru upravuje i uchování údajů uchazeče, který do služebního poměru přijat nebyl. Tyto údaje jsou uchovávány po dobu 3 let společně s důvodem nepřijetí a po uplynutí této doby jsou zničeny.

Po projevení zájmu o vznik služebního poměru, je uchazeč pozván personálním oddělením dané věznice na informativní pohovor. Na tomto pohovoru je uchazeč seznámen mimo jiné s:

- *textem služebního slibu,*
- *předpokládaným dnem vzniku služebního poměru,*
- *druhem služebního poměru a dobou jeho trvání,*
- *služebním zařazením,*
- *místem služebního působiště,*
- *dobou služby,*
- *výší služebního příjmu,*
- *výplatním termínem,*
- *délkou dovolené,*

⁷⁵ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, §16 odst. 1. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

⁷⁶ Tamtéž, §16 odst. 2.

- *podmínkami výkonu služby a*
- *podmínkami ukončení služebního poměru.⁷⁷*

Dále je uchazeč seznámen s předpoklady vzniku služebního poměru, které jsou upraveny v zákoně o služebním poměru. Mezi tyto předpoklady se řadí:

- *občanství České republiky;*
- *věk nad 18 let;*
- *bezúhonnost;*
- *minimálně střední vzdělání nebo střední s výučním listem;*
- *zdravotní, osobnostní a fyzickou způsobilost k výkonu služby;*
- *není členem politické strany nebo politického hnutí;*
- *nevykonává živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost.⁷⁸*

Bezúhonnost prokáže uchazeč výpisem z Rejstříku trestů. Stupeň vzdělání uchazeč prokazuje úředně ověřenou fotokopií dokladu o nejvyšším dosaženém vzdělání. Obecně je minimálně vyžadováno střední vzdělání, které se požaduje pro nejnižší služební hodnost, kterou je referent.⁷⁹ Od dosaženého vzdělání se poté dále odlišuje odborný požadavek na konkrétní služební místo. Rozdíl tvoří skutečnost, kdy uchazeč nemusí ve všech případech splňovat odborný požadavek před ustanovením na služební místo. Splňovat musí pouze v případech, kdy by bez něj nebyl možný vznik služebního poměru. To, že uchazeč není členem politické strany nebo politického hnutí ani nevykonává živnostenskou nebo jinou výdělečnou činnost a není členem řídicích nebo kontrolních orgánů právnických osob, které vykonávají podnikatelskou činnost, prokazuje podepsaným čestným prohlášením. V průběhu přijímacího řízení musí uchazeč prokázat také svou fyzickou, osobnostní a zdravotní způsobilost pro výkon služby.

⁷⁷ Služební poměr | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 14.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/sluzebni-pomer-prislusnika-vs-cr>

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ CHROBÁK, Jiří. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Praktický komentář, s. 28. ISBN 9788075985392.

4.1 Testy fyzické způsobilosti

Účelem fyzických testů je posouzení pohybových schopností a dovedností uchazeče, které jsou nezbytné pro výkon služby u VSČR. Fyzické testování je uskutečněno před komisí, která ohodnotí výkon uchazeče - „splnil“ či „nesplnil.“⁸⁰ Testy fyzické způsobilosti se skládají z 5 různých cviků, kdy je nutné pro splnění v každé kategorii získat alespoň 3 body. Celkově je nutné získat minimálně 25 bodů.⁸¹ Navíc je nutno zmínit, že případný nadprůměrný výkon v jedné z disciplín není důvodem pro vynechání od vykonání jiné disciplíny. Bodově jsou samozřejmě hodnoceny pouze cviky, které jsou provedené správně a zároveň stanoveným způsobem.

Testem č. 1 je člunkový běh 4 x 10 metrů.

- v tomto cviku je ověřovanou schopností rychlostní obratnost dolních končetin
- cílem cviku je uběhnout vzdálenost 4x10 metrů stanoveným způsobem v co nejkratším čase
- čas cviku je měřený na desetinu sekundy

Na začátku testování stojí testovaná osoba na startovní čáře nalevo vedle mety č. 1. Na povel či signál („start“) vyrazí testovaná osoba ze startovní čáry k metě č. 2, kterou musí oběhnout z pravé strany. Poté, co metu oběhne, vrací se na startovní čáru k metě č. 1, kterou oběhne opět ze strany levé. Během druhého úseku, osoba běží opět k metě č. 2, kterou již neobíhá, ale pouze se ji dotkne rukou, a vrací se zpět. V moment, kdy se osoba dotkne mety č. 1 se čas zastaví. Jak je v současné době nastaveno bodové ohodnocení uvádím v příloze č. 1.

Testem č. 2 je celomotorický test CMT, opakovaný v průběhu 2 minut.

- ověřovanou schopností tohoto cviku je silově-obratnostní vytrvalost svalů fázických i posturálních

⁸⁰ Posouzení fyzické způsobilosti uchazeče - Policie České republiky. Úvodní strana - Policie České republiky [online]. Copyright © 2023 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 29.01.2023]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/posouzeni-fyzicke-zpusobilosti-uchazece.aspx>

⁸¹ Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/straz-pod-ralskem/ostatni/kariera/fyzicke-testy.pdf>

- cílem cviku je vykonání co největšího počtu opakování cviku v časovém rozsahu 2 minut
- počítají se pouze cviky, které jsou provedeny stanoveným způsobem

Cvik začíná osoba ve vzpřímeném stoji spatném, ze kterého se přesune do dřepu, a poté z dřepu do lehu na bříše při kterém zvedne ruce ze země, opět položí ruce na zem, přesune se do dřepu, a z dřepu opět do původní pozice stoje vzpřímeného spatného. Během druhé fáze se osoba přesune ze stoje vzpřímeného spatného do dřepu, ze kterého se přesune do lehu na záda, při kterém se musí její záda dotýkat země celou svou plochou. Ruce musí být během této části cviku v pozici podél těla. Z lehu na zádech se osoba přesouvá přes dřep opět do stoje vzpřímeného spatného. Každý přechod z dřepu do stoje vzpřímeného spatného představuje 1 bod. Jak je v současné době nastaveno bodové ohodnocení uvádím v příloze č. 2.

Testem č. 3 je opakovaný klik do vzporu ležmo.

- ověřovanou schopností cviku je vytrvalostní a dynamická síla trojhlavého svalu pažního, svalstva hrudníku a svalů pletence ramenního
- úkolem cviku je vykonání, co možná největšího počtu opakování bez přerušení, a to stanoveným způsobem bez zapření nohou
- počítají se pouze kliky provedené stanoveným způsobem bez přerušení

Osoba začíná cvik v lehu na bříše, kdy se skrčenými pažemi opírá o zem, špičky prstů musí v úrovni ramen směřovat vpřed, hlava taktéž směřuje vpřed. Nohy nejsou zapřeny o žádnou překážku. Na povel či signál provede osoba propnutí paží v loktech do vzporu ležmo. Pokrčením loktů minimálně do úrovně 90 stupně se osoba vrací do kliku. Hlava, trup, pánev a nohy musejí být v této fázi v jedné rovině. U uchazeček je povolena i varianta s pokrčenýma nohama, kdy se dotýkají země pouze kolena, přičemž nohy jsou překříženy přes kotníky. Hlava, trup a pánev musí být stále v rovině. Jak je v současné době nastaveno bodové ohodnocení uvádím v příloze č. 3.

Testem č. 4 je běh na 1 000 metrů.

- ověřovanou schopností je střednědobá vytrvalost, výkonnost dýchacího a srdečně-cévního systému
- cílem je uběhnout stanovenou vzdálenost v co nejkratším čase
- přesnost času se měří s přesností na vteřinu

Běh začíná skupinovým startem, kdy se určený počet běžců na startu stanoví podle počtu organizátorů. Na dva organizátory může být přítomno na startu maximálně 15 běžců. Organizátoři průběžně sdělují běžcům jejich aktuální čas.

Jak je v současné době nastaveno bodové ohodnocení uvádím v příloze č. 4.

Testem č. 5 jsou lehy-sedy, opakované v průběhu 2 minut

- tímto cvikem se prověřuje síla břišních svalů uchazečů
- cílem cviku je vykonání, co největšího počtu opakování v průběhu stanoveného časového limitu
- počítá se pouze cvik vykonán stanoveným způsobem

Na začátku cviku leží osoba celou plochou zad na zemi, v případě polohy rukou má osoba na výběr ze 3 variant. Ruce může držet křížem na prsou, mohou být položeny na rameni či se mohou dotýkat hlavy. Nohy jsou pokrčeny v kolenní v pravém úhlu. Co se týče zajištění nohou, je přípustné držení v oblasti kotníků jiným uchazečem či případně lze fixovat kotník pod nejspodnější příčku žebřiny. Na povel či signál provede uchazeč přitažení trupu k nohám takovým způsobem, aby se lokty dotkly nohou v oblasti kolen. Rotace trupu v tomto cviku není po uchazeči požadována. V druhé fázi cviku se uchazeč opět vrátí do pozice lehu tak, aby se záda dotýkala celou svou plochou země.⁸² Jak je v současné době nastaveno bodové ohodnocení uvádím v příloze č. 5.

Na závěr bych pouze zmínil, že všech 5 cviků vykonává uchazeč během jednoho dne. Je důležité, aby uchazeč prokázal, že je způsobilý zvládnout fyzickou zátěž různého typu během krátkého časového rozmezí, jelikož přesně s tím se může

⁸² Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/straz-pod-ralskem/ostatni/kariera/fyzicke-testy.pdf>

poté setkat i během výkonu služby. Je důležité, aby byl budoucí příslušník na toto připraven.

4.2 Testy psychické způsobilosti

Zákon o služebním poměru stanoví, že jedním z předpokladů k přijetí do služebního poměru, jak VSČR, tak i jiných bezpečnostních sborů, je prokázání osobnostní způsobilosti k výkonu služby.⁸³ Tato způsobilost se prokazuje pomocí psychotestů. Jelikož výkon služby u VSČR je výrazně náročnější než zaměstnání v civilní oblasti, je o to náročnější i celý výběrový proces nových příslušníků. Ze všech předpokladů pro přijetí do služebního poměru, může být prokázání osobnostní způsobilosti bráno jako nejsložitější, a to rozsahem testu nebo tím, že se na něj nelze vyloženě připravit. V případě neúspěšného vykonání, je možnost opakovat tento test až po uplynutí 2 let. Postup zjišťování, důvody zjišťování, požadované charakteristiky stejně tak jako náležitosti závěru psychologa či postup při přezkumném řízení stanoví vyhláška č. 487/2004 Sb. o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru. Osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru jsem již zmínil v kapitole 3.

Zjišťování osobnostní způsobilosti uchazeče počíná doručením písemné žádosti psychologovi bezpečnostního sboru. Tuto žádost posílá psychologovi služební funkcionář. V žádosti funkcionář uvede jméno, příjmení, datum narození a důvod pro podání žádosti zjištění způsobilosti, který v tomto případě představuje přijímací řízení k VSČR. Funkcionář poté oznámí uchazeči datum a místo zjišťování jeho osobnostní způsobilosti.⁸⁴ Pokud existuje v případě uchazeče závažný důvod pro nedostavení se, je stanoven náhradní termín.⁸⁵ Psycholog během zjišťování používá metody:

- pozorování,
- rozhovoru,

⁸³ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 13 odst. 1, písm. e. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

⁸⁴ ČESKO. Vyhláška č. 487/2004 Sb. ze dne 7. září 2004 o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, § 3 odst. 1 - 3. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-487>

⁸⁵ Tamtéž, § 4 odst. 2.

- anamnestického vyšetření,⁸⁶
- analýzy objektivních údajů a
- psychologických testových metod.⁸⁷

Po ukončení zjišťování vypracuje psycholog souhrnné výsledky. Z těch zpracuje 3 stejnopisy v listinné podobě, kdy první stejnopis závěru zjišťování předá posuzované osobě, druhý stejnopis služebnímu funkcionáři a poslední stejnopis závěru je uschován v písemné dokumentaci daného psychologického pracoviště.⁸⁸

Mezi náležitosti, které musí závěr psychologa vždy obsahovat, patří zejména:

- *identifikační údaje posuzované osoby,*
- *výrok o způsobilosti či nezpůsobilosti osoby,*
- *údaje týkající se psychologického pracoviště, ze kterého posudek vzešel,*
- *identifikační údaje psychologa,*
- *datum vyhotovení a*
- *poučení o možnosti podání návrhu na přezkumné řízení vydaného závěru.*⁸⁹

Přezkumné řízení začíná pouze na návrh oprávněné osoby, kterou je v tomto případě sama posuzovaná osoba.⁹⁰ Návrh posuzuje vedoucí psycholog daného psychologického pracoviště či určí přezkoumáním závěru jiného psychologa bezpečnostního sboru než toho, který původně osobnostní působnost zjišťoval. Přezkoumání je provedeno bez zbytečného odkladu a posuzovaná osoba je vyrozuměna o výsledku vedoucím pracovníkem do 30 dnů od podání návrhu. Hlavním obsahem přezkumného řízení je posouzení použitých metod při zjištění osobnostní způsobilosti a správnosti jejich vyhodnocení psychologem. Pokud je

⁸⁶ Vyšetření zaměřující se na zjištění historie zdravotních či jiných problémů osoby nebo celkového vývoje osoby od početí do současného dne

⁸⁷ Tamtéž, § 4 odst. 4.

⁸⁸ Tamtéž, § 4 odst. 6 - 7.

⁸⁹ ČESKO. Vyhláška č. 487/2004 Sb. ze dne 7. září 2004 o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, § 5 odst. 1, písm. a - f. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-487>

⁹⁰ FIALA, Zdeněk, Petr TOMEK a Pavel VETEŠNÍK. Vzory podání a úkonů podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Olomouc: ANAG, [2021]. Právo (ANAG), s. 571. ISBN 978-80-7554-333-2.

to nezbytné, je znovu provedeno zjišťování osobnostní způsobilosti, které provádí vedoucí psycholog a společně s ním komise, kterou zřídil či může pověřit posouzením jiného psychologa bezpečnostního sboru. Termín a místo opětovného posouzení je osobě sděleno služebním funkcionářem. Přezkumné řízení uzavírá vedoucí psycholog vydáním výsledku přezkumu, kterým původní závěr potvrdí či změní. Stejně jako v případě vydání prvotního výsledku, je výsledek přezkumného řízení vyhotoven v listinné podobě ve 3 stejnopisech. Postup se poté v ničem nemění, kdy první stejnopis je předám služebnímu funkcionáři, druhý osobě, které se výsledek týká a poslední stejnopis je opět založen v listinné dokumentaci psychologického pracoviště.⁹¹ Posouzení uchazeče psychologem v podobě rozhovoru předchází další 2 části psychotestů. Tyto části se nazývají výkonovou a osobnostní.

Výkonová část

Tato část představuje první část celkového psychologického testování. Tato část se vyznačuje vyplňováním výkonových testů, které lze nazvat i jako IQ testy, uchazečem. Standardizované otázky jsou uchazečům předkládány v předem stanovených časových limitech. Limity jsou stanoveny podle obtížnosti každé konkrétní úlohy. Tato část psychotestů je tou nejkratší. Uchazečům zabere splnění této části zhruba 2 a půl hodiny. V případě neúspěchu uchazeč již nepokračuje v další části zjišťování způsobilosti.

Výkonové testy se soustředí zejména na zjištění verbální a figurální paměti. V souvislosti s těmito dvěma aspekty je testována i schopnost uchazeče pracovat pod intenzivní stresovou zátěží, které budou vystaveni i poté v případném výkonu služby.

⁹¹ ČESKO. Vyhláška č. 487/2004 Sb. ze dne 7. září 2004 o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním sboru, § 6 odst. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-487>

Osobnostní část

Část, která přichází po vykonání prvotní výkonové, je část osobnostní, která může zabrat uchazeči zpravidla déle a celkový čas se může pohybovat mezi 3 až 4 hodinami. Obsah této části tvoří odlišné druhy dotazníků, jejichž cílem je diagnostika osobnosti uchazeče. Na rozdíl od první část, žádný časový limit zde stanoven není. Dotazníky mají zpravidla 2 typy odpovědí. Na otázky bývá většinou odpovídáno možnostmi „ano“ či „ne.“ Druhým typem může být výběr z několika možných odpovědí. Jako příklad lze uvést možnosti:

- *nikdy,*
- *téměř nikdy,*
- *občas,*
- *často,*
- *velmi často,*
- *vždy*

Mohou se vyskytovat i další metody jako například kresba. Dále může být přítomen i test barev či vytvoření sebehodnocení nebo motivačního dopisu. Na osobnostní část psychotestů je pro uchazeče velmi obtížné se jakkoliv připravit, protože účelem této části je poznat jejich osobnostní charakteristiky, které jsou vrozené či získané. Testy jsou navíc vytvářeny tak, že dokáží nepravdivé odpovědi uchazečů průkazně odhalit. Testy jsou opatřeny tzv. „skóre lži“⁹² či „škálou lži,“⁹³ které měří tendenci lhaní či přetvařování. Pro psychologa je poté již jednoduché rozpoznat uchazeče, kteří neodpovídali zcela pravdivě. Samozřejmě je i možné, že uchazeč úspěšně touto částí projde a je následně do služebního poměru přijat, avšak poté se během samotného výkonu služby může dostat do situací, které nedokáže racionálně a adekvátně vyřešit. To znamená, že i v případě, kdy uchazeč lživě projde osobnostním testem, tak se na jeho případnou nevhodnost výkonu služby stejně přijde. Po vykonání obou částí psychotestů, nastává již popsaná závěrečná část zjišťování osobnostní

⁹² Grafologie a Psychologie: Lži-skór, korupce a vzdálenost od moci. Grafologie a Psychologie [online]. Dostupné z: <http://ografologii.blogspot.com/2013/09/lzi-skor-korupce-vzda-lenost-od-moci.html>

⁹³ Psychotesty | Přehled kvalitních veřejných psychologických testů v ČR. Psychotesty | Přehled kvalitních veřejných psychologických testů v ČR [online]. Copyright © PhDr. Michaela Peterková 2008 [cit. 14.02.2023]. Dostupné z: <https://www.psychotesty.psychoweb.cz/>

způsobilosti, a sice zjištění osobnostních charakteristik samotným psychologem prostřednictvím rozhovoru.⁹⁴

4.3 Zdravotní prohlídka

Dalším předpokladem, který stanoví zákon o služebním poměru pro přijetí do služebního poměru k VSČR je zdravotní způsobilost uchazeče. Tato způsobilost je posouzena vstupní lékařskou prohlídkou. Vstupní prohlídka společně s dalšími typy prohlídek, stejně jako například stanovení podmínek zdravotní klasifikace je upravena vyhláškou č. 226/2019 Sb. o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech. Ze 4 typů pracovně lékařských prohlídek, které vyhláška upravuje, je pro vznik služebního poměru zásadní pouze prohlídka vstupní. Během zdravotní prohlídky je posuzujícím lékařem zjišťován zdravotní stav uchazeče, jakožto zjištění a analýza anamnestických dat uchazeče. Lékař posuzuje zdravotní způsobilost na základě:

- *zhodnocení zjištěného zdravotního stavu,*
- *posouzení výpisu ze zdravotnické dokumentace registrujícího poskytovatele zdravotních služeb v oboru všeobecného praktického lékařství,*
- *výsledku lékařské prohlídky a dalších potřebných vyšetření a nároků kladených na činnost odpovídající výkonu služby na služebním místě, na které má být uchazeč ustanoven⁹⁵*

Na uchazeči je během vstupní prohlídky provedena komplexní fyzická prohlídka, která může být doprovázena také konkrétními odbornými vyšetřeními jako například kožní vyšetření, vyšetření dutiny ústní či vyšetření chirurgické.⁹⁶ Uchazeč může podat návrh na přezkoumání vydaného zdravotního posudku. Tento návrh může podat ústně do protokolu, písemně či v elektronické podobě.⁹⁷

⁹⁴ Tréninkové psychotesty k policii a ostatním bezpečnostním sborům | Informace k psychotestům. Tréninkové psychotesty k policii a ostatním bezpečnostním sborům | Informace k psychotestům [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <http://kpolicii.epsychotesty.cz/?id=2&sub=0&n=0>

⁹⁵ ČESKO. Vyhláška č. 226/2019 Sb. ze dne 27. srpna 2019 o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech, § 1 odst. 2. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-226>

⁹⁶ Tamtéž, příloha č. 2.

⁹⁷ FIALA, Zdeněk, Petr TOMEK a Pavel VETEŠNÍK. Vzory podání a úkonů podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Olomouc: ANAG, [2021]. Právo (ANAG), s. 568-569. ISBN 978-80-7554-333-2.

Zdravotní klasifikace

„Klasifikace nemocí, stavů, vad a přidružených zdravotních problémů se člení na základě zdravotní náročnosti na sloupce I až III.“⁹⁸ Dále je k nim přiřazena klasifikační značka, která představuje zdravotní způsobilost každého uchazeče. Zdravotní klasifikace představuje rozsah způsobilosti pro výkon služby na služebním místě. Jedná se tedy o jeden z podkladů pro rozhodnutí o zdravotní způsobilosti uchazeče. Klasifikační značky se dělí tímto způsobem:

Klasifikační značka „A“

- Značka představuje zdravotní způsobilost pro výkon služby na služebním místě.

Klasifikační značka „C“

- Značka znázorňuje také způsobilost pro výkon služby na služebním místě, avšak s omezením některých činností pro výkon služby.

Klasifikační značka „D-1“

- Značka představuje nezpůsobilost pro výkon služby na služebním místě, na které je vyžadován další zvláštní požadavek na zdravotní způsobilost.

Klasifikační značka „D-2“

- Poslední značka představuje kompletní nezpůsobilost pro výkon služby u VSČR, stejně jako dalších bezpečnostních sborů.⁹⁹

⁹⁸ ČESKO. Vyhláška č. 226/2019 Sb. ze dne 27. srpna 2019 o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech, příloha č. 1, oddíl 1. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-226>

⁹⁹ ČESKO. Vyhláška č. 226/2019 Sb. ze dne 27. srpna 2019 o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech, příloha č. 1. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-226>

5 PŘIJETÍ K VSČR

5.1 Přijetí na dobu určitou

V případě splnění všech předpokladů pro přijetí k VSČR uchazečem již nic nebrání přijetí do výkonu služby na ustanovené služební místo. Při tomto prvním přijetí do služebního poměru,¹⁰⁰ je příslušník *ex lege* zařazen do služebního poměru na dobu určitou. Trvání doby určité je v tomto případě stanoveno na 3 roky.¹⁰¹ V této době si „*bezpečnostní sbor ověřuje vhodnost příslušníka pro výkon služby a jeho zařazení do služebního poměru na dobu určitou, a příslušník si ověřuje, zda mu služební poměr bude vyhovovat jako dlouhodobé zaměstnání.*“¹⁰² Tato skutečnost je hlavním důvodem častějšího vypracování služebního hodnocení oproti příslušníkům ve služebním poměru na dobu neurčitou. V případě služebního poměru na dobu určitou se jedná o frekvenci jednoho roku, kdežto u druhého typu příslušníků se jedná o vypracování jednou za 3 roky. Institut doby určité pro prvně přijaté příslušníky byl zaveden jako náhrada předchozí právní úpravy, která stanovovala zkušební dobu na trvání 1 roku. Problémem této úpravy je skutečnost, že příslušník strávil v podstatě celé trvání zkušební doby v rámci základní odborné přípravy, tudíž bylo ohodnocení vhodnosti příslušníka do služebního poměru vysoce obtížné až neproveditelné.

Zřejmou nevýhodou v případě ustanovení na dobu určitou je nejistota setrvání v bezpečnostním sboru. Mimo důvody propuštění, které se týkají i příslušníků ve služebním poměru na dobu neurčitou, musí být příslušník na dobu určitou propuštěn i v případě, kdy:

- *služební místo, na něž byl ustanoven, bylo zrušeno v důsledku organizačních změn a příslušníka nelze ustanovit na jiné služební místo,*
- *mu zanikla platnost osvědčení, je-li osobou určenou ke styku s utajovanými informacemi, a nelze jej ustanovit na jiné služební místo, nebo*

¹⁰⁰ Případně při opětovném přijetí příslušníka, jehož služební poměr skočil před více než 5 lety

¹⁰¹ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 10 odst. 1. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

¹⁰² TOMEK, Petr. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. Olomouc: ANAG, 2007-. Právo (ANAG), s. 70. ISBN 9788075542342.

- *dosáhl neuspokojivých výsledků ve výkonu služby podle závěru služebního hodnocení.*^{103 104}

5.2 Zkušební doba

Při přijetí do služebního poměru je stanovena zkušební doba v délce 6 měsíců. Doba, po kterou příslušník službu nekoná „z důvodu překážek ve službě na straně příslušníka, se do zkušební doby započítává v rozsahu nejvýše 10 dnů.“¹⁰⁵ Zkušební doba v délce 6 měsíců byla zavedena novelou zákona o služebním poměru č. 247/2017 Sb. Zkušební doba je obdobně jako institut doby určité, zamýšlena jako nástroj, který umožňuje služebnímu funkcionáři dostatečně ověřit, zda příslušník oplývá vhodnými předpoklady pro výkon služby. Zároveň dává příslušníkovi dostatečný prostor pro zjištění, zda má opravdový zájem na pokračování v bezpečnostním sboru či nikoliv. Zásadním rozdílem mezi dvěma instituty představuje skutečnost velice jednoduchého ukončení služebního poměru během zkušební doby, navíc bez uvedení důvodu.¹⁰⁶ Služební funkcionář nemá při procesu přijetí příslušníka možnost zkušební dobu nestanovit či měnit její délku, a to jakkoliv. Jedná se tedy o obligatorní součást rozhodnutí o přijetí do služebního poměru. Zákon o služebním poměru již nerozlišuje, jestli se jedná o prvně přijatého či znovu přijatého příslušníka.

Délka zkušební doby je stanovena i v souvislosti s vypracováním hodnocení příslušníka, které se „nevypracovává na příslušníka, který v hodnoceném období vykonával službu kratší než 6 měsíců.“¹⁰⁷ Druhým aspektem, který měl vliv na

¹⁰³ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 42 odst. 3. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

¹⁰⁴ TOMEK, Petr. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. Olomouc: ANAG, 2007-. Právo (ANAG), s. 70. ISBN 9788075542342.

¹⁰⁵ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 11a. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

¹⁰⁶ FIALA, Zdeněk, Petr TOMEK a Pavel VETEŠNÍK. Vzory podání a úkonů podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Olomouc: ANAG, [2021]. Právo (ANAG), s. 281-282. ISBN 978-80-7554-333-2.

¹⁰⁷ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 203 odst. 6. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

stanovení dané délky zkušební doby, byl zákon o státní službě.¹⁰⁸ Zkušební dobu lze prodloužit pouze pokud se „vyskytly na straně příslušníka překážky ve službě ve větším rozsahu.“ V tom případě se prodlužuje o jedenáctý a každý další den trvání překážky ve službě.“¹⁰⁹

5.3 Základní odborná příprava příslušníků VSČR

Každý nově přijatý příslušník do služebního poměru u VSČR musí projít základní odbornou přípravou (dále „ZOP“). Tuto přípravu zajišťuje pro tento bezpečnostní sbor „Akademie Vězeňské služby ve Stráži nad Ralskem, která má jako samostatná jednotka status centrálního rezortního vzdělávacího zařízení s celorepublikovou působností, které poskytuje příslušníkům a zaměstnancům všech ostatních organizačních jednotek z celé České republiky základní kvalifikaci nezbytnou pro vykonávání jejich pracovních a služebních povinností.“¹¹⁰ Akademie je institutem, který poskytuje, jak teoretickou, tak i praktickou přípravu příslušníků VSČR. Zároveň jedná jako jedna z organizačních jednotek VSČR a zodpovídá, jak za kvalitní vycvičení a vyškolení příslušníků pro výkon služby, tak i za zvyšování odborné úrovně pro výkon dané funkce.¹¹¹

Akademie zajišťuje vícero typů ZOP pro různé typy nových zaměstnanců, ať už do služebního či pracovního poměru. V rámci občanských zaměstnanců provozuje Akademie:

Kurz ZOP B1¹¹²

- určený pro zaměstnance logistiky

¹⁰⁸ ČESKO. Zákon č. 234/2014 Sb. ze dne 1. října 2014 o státní službě, § 29 odst. 2. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-234>

¹⁰⁹ CHROBÁK, Jiří. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Praktický komentář, s. 22. ISBN 9788075985392.

¹¹⁰ Vzdělávání | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/testovaci-sekce>

¹¹¹ ČESKO. Zákon č. 555/1992 Sb. ze dne 17. listopadu 1992 o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky, § 1 odst. 4. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555>

¹¹² ZOP B1 | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/zop-b1>

Kurz ZOP B2¹¹³

- určený odborným zaměstnancům oddělení výkonu trestu, výkonu vazby a zabezpečovací detence, kteří se účastní na vytváření a uskutečnění programů zacházení

Kurz ZOP B3¹¹⁴

- určený lékařům a zdravotnickým zaměstnancům

Kurz ZOP B4¹¹⁵

- tento kurz představuje úvodní školení externích zaměstnanců i zaměstnanců zaměstnaných na částečný úvazek

V rámci příslušníků VSČR existuje pouze jeden ucelený **kurz ZOP A**. Konkrétně je tento kurz určen:

- dozorcům oddělení výkonu vazby,
- výkonu trestu odnětí svobody,
- ústavu pro výkon zabezpečovací detence,
- příslušníkům pověřeným orgány oddělení prevence a stížností, pokud nastupují k VSČR z jiného bezpečnostního sboru.¹¹⁶

Mezi oblastí, které by si měl příslušník osvojit, patří v první řadě orientace v českém právním řádu, společně s ní i právní normy, které upravují činnost VSČR. Příslušník by měl adekvátně zacházet s odsouzenými, obviněnými i všemi ostatními osobami, nacházejícími se v oblasti činnosti VSČR. S adekvátním zacházením souvisí i orientace v mezinárodních úmluvách

¹¹³ ZOP B2 | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/zop-b2>

¹¹⁴ ZOP B3 | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/zop-b3>

¹¹⁵ ZOP B/4 | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/zop-b4>

¹¹⁶ Základní odborná příprava - příslušníci | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/zop-a>

a pravidlech manipulace s vězni. Dále by měl nabýt příslušník schopnost empatie a ovládnout základní komunikační dovednosti či strategie.¹¹⁷ Délka tohoto kurzu je stanovena na 13 týdnů¹¹⁸ a je zakončena závěrečnou zkouškou.

5.3.1 Služební zkouška

Jako součást ZOP řadíme i služební zkoušku, která je upravena zákonem o služebním poměru¹¹⁹ a dále podrobněji ji upravuje vláda skrze vládní nařízení.¹²⁰ Důvodem existence je možnost ověřit dostatečnou teoretickou či v dalších případech i praktickou způsobilost pro ustanovení příslušníka do služebního poměru. Služební poměr příslušníka, který služební zkoušku nesložil je ukončen uplynutím doby, na kterou byl přijat do služebního poměru na dobu určitou.¹²¹

Služební funkcionář má povinnost služební poměr na dobu určitou prodloužit v případě, kdy brání vykonání služební zkoušky závažná překážka. Služební funkcionář prodlouží dobu určitou takový způsobem, aby příslušník mohl zkoušku vykonat do 1 měsíce po odpadnutí překážky. Termín „závažná překážka“ není zákonem definován, tudíž posouzení dané situace je plně v rukou služebního funkcionáře. Záleží hlavně na objektivní zkušenosti funkcionáře, kterou situaci uzná jako dostatečně závažnou. Stavů, které mohou být posuzovány jako závažná překážka, může být několik. Například:

- neschopnost příslušníka pro nemoc či úraz
- rodinné nebo jiné osobní překážky

¹¹⁷ Základní odborná příprava - příslušníci | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/zop-a>.

¹¹⁸ Akademie Vězeňské služby: Studenti nastupují na kurz až po vězeňské praxi | OzbrojeneSlozky.cz. OzbrojeneSlozky.cz [online]. Copyright © OzbrojeneSlozky.cz [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.ozbrojeneslozky.cz/clanek/akademie-vezenske-sluzby-studenti-nastupuji-na-kurz-az-po-vezenske-praxi>

¹¹⁹ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 12. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

¹²⁰ ČESKO. Nařízení vlády č. 506/2004 Sb. ze dne 1. září 2004, kterým se stanoví způsob přípravy na služební zkoušku, obsah služební zkoušky, její průběh, hodnocení a ukončení. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-506>

¹²¹ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 41, písm. b. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

- čerpání mateřské či rodičovské dovolené

V případě prvotního neúspěšného složení zkoušky má příslušník možnost zkoušku vykonat ještě jednou. Má tedy celkově 2 pokusy na úspěšné složení.¹²² Opakovanou zkoušku lze vykonat nejdříve poté, co uběhne období 2 týdnů od vykonání první neúspěšné zkoušky. Naopak nejpozději lze opakovanou zkoušku vykonat před uplynutím doby, na kterou byl příslušník ustanoven do služebního poměru na dobu určitou.¹²³ V případě existence závažné překážky, která brání příslušníkovi ve vykonání opakované zkoušky, se postupuje obdobně jako v případě výskytu závažné překážky před vykonání první zkoušky.

Zákon o služebním poměru stanovil nařízení vlády č. 506/2004 Sb. k úpravě způsobu přípravy na služební zkoušku, obsah služební zkoušky, její průběh, hodnocení a ukončení. Příslušník je oprávněn se připravit na složení služební zkoušky v délce základní doby služby v týdnu, která představuje 37,5 hodiny,¹²⁴ a sice vzděláváním v kurzu stanoveném ředitelem VSČR či jím pověřeným funkcionářem. Obsah služební zkoušky je rozdělen na 3 části:

Písemná část¹²⁵

- tuto část tvoří test složený z 24 otázek
- na dokončení testu je poskytnuta 1 hodina
- v této části jsou ověřeny příslušníkovi znalosti v oblasti Ústavního pořádku České republiky, služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů, integrovaného záchranného systému a krizového řízení, trestně právní a správní odpovědnosti,
- ochrany utajovaných skutečností,
- dále je ověřováno, zda příslušník ovládá základními znalostmi o Evropské unii a základními znalostmi zásad první pomoci

¹²² ČESKO. Nařízení vlády č. 506/2004 Sb. ze dne 1. září 2004, kterým se stanoví způsob přípravy na služební zkoušku, obsah služební zkoušky, její průběh, hodnocení a ukončení, § 5. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-506>

¹²³ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 12 odst. 1. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

¹²⁴ Tamtéž, § 52 odst. 1.

¹²⁵ ČESKO. Nařízení vlády č. 506/2004 Sb. ze dne 1. září 2004, kterým se stanoví způsob přípravy na služební zkoušku, obsah služební zkoušky, její průběh, hodnocení a ukončení, § 2 odst. 1. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-506>

Ústní část¹²⁶

- příslušník si vytáhne jeden soubor obsahující 3 otázky ze 30 možných
- příprava na ústní část je stanovena maximálně na 30 minut
- v této části je příslušník testován ze znalostí právních a služebních předpisů upravující postupy, které definují služební místo, na kterém je v době konání služební zkoušky ustanoven
- druhá oblast testování je zaměřena na znalosti potřebné pro poskytování první pomoci

Praktická část¹²⁷

- doba přípravy je stanovena podle náročnosti konkrétní praktické zkoušky
- v poslední části zkoušky je ověřována schopnost aplikace teoretických znalostí, týkající se všech témat zmíněných v první části zkoušky

V případě neúspěchu v jakékoliv části služební zkoušky, příslušník opakuje pouze tu jednu část, ve které neuspěl. V případě úspěšného vykonání kompletní služební zkoušky obdrží příslušník osvědčení o této skutečnosti nejpozději do 10 dnů od vykonání zkoušky.

5.4 Přijetí na dobu neurčitou

Zařazení příslušníka do služebního poměru na dobu neurčitou je přímo vázáno na úspěšné vykonání služební zkoušky.¹²⁸ Pokud příslušník zkoušku úspěšně složí, zařadí se do služebního poměru na dobu neurčitou dnem, který následuje po uplynutí doby, na kterou byl zařazen do služebního poměru na dobu určitou. Druhým předpokladem pro toto zařazení je dosažení nejméně dobrých výsledků ve výkonu služby v rámci závěru služebního hodnocení. Oba tyto předpoklady musí být splněny současně.^{129 130}

¹²⁶ ČESKO. Nařízení vlády č. 506/2004 Sb. ze dne 1. září 2004, kterým se stanoví způsob přípravy na služební zkoušku, obsah služební zkoušky, její průběh, hodnocení a ukončení, § 2 odst. 2. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-506>.

¹²⁷ ČESKO. Nařízení vlády č. 506/2004 Sb. ze dne 1. září 2004, kterým se stanoví způsob přípravy na služební zkoušku, obsah služební zkoušky, její průběh, hodnocení a ukončení, § 2 odst. 3. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-506>

¹²⁸ ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 11 odst. 1. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>

¹²⁹ Tamtéž, § 203 odst. 4, písm. c.

V den zařazení příslušníka do služebního poměru na dobu neurčitou je celý proces přijetí uchazeče od poslání žádosti VSČR po stanovení dne zařazení efektivně ukončen.

¹³⁰ TOMEK, Petr. Slovník služebního poměru. Olomouc: ANAG, 2009. Právo (ANAG), s. 198. ISBN 9788072635412.

6 OSOBNOSTNÍ ZPŮSOBILOST - ROZSUDEK NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNÍHO SOUDU

V této části své práce bych se chtěl zaměřit na konkrétní rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále „NSS“), a to rozsudek č. 1 As 185/2016 ze dne 11. srpna 2016. Jedná se o rozsudek ve věci žaloby na Policejní prezidium České republiky (dále „PPČR“), kdy žaloba byla směřována na rozhodnutí vedoucího psychologa PPČR ze dne 14. 2. 2014. Řízení o kasační stížnosti¹³¹ proti rozsudku Městského soudu v Praze se konalo dne 28. 6. 2016.

Věc začíná v momentu, kdy žalobce pošle žádost o přijetí do výkonu služby bezpečnostnímu sboru. Žalobce musí splnit všechny předpoklady k vzniku služebního poměru. Mimo jiných, musí prokázat i to, že je k výkonu služby osobnostně způsobilý. Psycholog v tomto případě rozhodl v neprospěch žalobce a uznal jej nezpůsobilého služby. Žalobce se ovšem rozhodl podat návrh k přezkumu rozhodnutí psychologa, tato snaha ale výsledek nezměnila, jelikož vedoucí psycholog svým závěrem potvrdil prvotní závěr. S tímto závěrem ale žalobce stále nesouhlasil a podal na závěr vedoucího psychologa žalobu u městského soudu. Byl přesvědčen, že byl tímto rozhodnutím zkrácen na svých právech, jelikož v případě neprokázání své osobnostní způsobilosti je s ním přijímací řízení k bezpečnostnímu sboru ukončeno.

Žalobce napadá závěr zejména z toho důvodu, že podle něj nebyl dostatečně přezkoumán. Po vydání závěru se žalobce dostavil na konzultaci s psychologem bezpečnostního sboru, který mu sdělil, že důvodem negativního výsledku byly zejména mezilidské vztahy žalobce a způsob jeho mluvy, kdy psycholog tvrdil, že se žalobce nedokáže dostatečně srozumitelně vyjadřovat, a tudíž vychází jeho přednes jako přespříliš zmatečný a složitý. V očích psychologa by toto mohlo v budoucím výkonu služby zapříčiňovat nesčetná nedorozumění či spory. S tímto tvrzením se žalobce absolutně neztotožňoval a považoval jej za nedostatečné, a proto tedy podal návrh k přezkumu tohoto závěru. Dále žalobce

¹³¹ SLÁDEČEK, Vladimír. Obecné správní právo. Praha: ASPI, 2005, c2004, s. 119 - 120. ISBN 8073570602.

zmiňuje, že vyhláška č. 487/2004 Sb. o osobnostní způsobilosti, předpoklad mezilidských vztahů vůbec nezmiňuje. Podle žalobce použil psycholog nevhodné metody, ze kterých poté vzešly nevhodné výsledky, kterými poté zaměňuje přirozenou ochranu soukromí žalobce za odchylku v oblasti mezilidských vztahů. Z tohoto důvodu považuje žalobce závěr psychologa za diskriminační.

Žalobce dále poukazuje na to, že psycholog uplatňoval svou vlastní vůli při vypracovávání závěru, kdy jeho cílem bylo odstranit co nejvíce žadatelů bez ohledu na nestrannost svého závěru. Podle žalobce je tedy závěr už od počátku nepřezkoumatelný. Dále žalobce tvrdí, že závěr neobsahuje žádné relevantní odůvodnění, ani žádné odkazy na právní předpisy podle kterých rozhodoval a na přezkumném závěru není vidět žádné známky analýzy vedoucím psychologem, ani žádná reakce na připomínky vznesené žalobcem. Žalobce se v podstatě domáhá ze všeho nejvíce toho, aby byla věc řádně přezkoumána na základě vyhlášky o osobnostní způsobilosti. Žalovaný (PPČR) se vyjádřil k žalobě tak, že závěr psychologa nezakládá žádná práva a povinnosti. Navíc je stanoveno, že o nepřijetí do služebního poměru se nestanoví žádné rozhodnutí, ale pouze se neformálně oznámí bez uvedení důvodů a tudíž není žalobou napadnutelné.

6.1 Rozsudek městského soudu

Městský soud v původním rozhodnutí závěr vedoucího psychologa na základě nepřezkoumatelnosti zrušil. Hlavním důvodem bylo neuvedení dostatečného počtu důvodů psychologa pro jeho vyjádření. Městský soud také dovodil na základě nálezu Ústavního soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 11/08 (N 155/50 SbNU 365), že lékařský či psychologický posudek nelze brát jako rozhodnutí, které má žalobní legitimaci.¹³² Městský soud se k věci dále vyjádřil tak, že by měl žalobce chránit svá práva tak, že měl žalobu podat až na neplatnost správního úkonu služebního funkcionáře. Stále je však problémem, že pro nepřijetí do služebního poměru se žádné rozhodnutí nevydává. Rozhodnutí na základě zákona funkcionář vydává až v případě přijetí uchazeče do výkonu služby. Z přezkumu obou závěrů soud vyvodil, že závěr první je

¹³² ČESKO. Zákon č. 150/2002 Sb. ze dne 21. března 2002 soudní řád správní, § 65 odst. 1. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-150>

v souladu s vyhláškou o osobnostní způsobilosti, avšak závěr vedoucího psychologa již postrádá metody i důvody výsledku zjišťování osobnostní způsobilosti. Ze závěru psychologa tudíž není zřejmé jakými osobnostními vlastnostmi neoplývá.

Závěrem městský soud stanovil, že v případě dostatečně odůvodněného závěru vedoucího pracovníka není místo pro přímý soudní přezkum věci. Závěr psychologa však dostatečně odůvodněn není.

6.2 Kasační stížnost

Žalovaný poté rozhodnutí městského soudu napadl kasační stížností. Jako své důvody pro toto jednání zmínil nepřezkoumatelnost a nezákonnost rozsudku. Jako zásadní faktor zmiňuje také zřejmou rozporuplnost rozhodnutí, kdy podle soudu závěr nezasahuje do práv a povinností, avšak stále je nutné jej brát jako rozhodnutí. Žalovaný se ke stížnosti vyjádřil tak, že napadený závěr psychologa není úředním rozhodnutím osoby, která má pravomoc rozhodovat o právech a povinnostech a jedná se pouze o odborné vyjádření. Dalším faktem je to, že o osobnostní způsobilosti se nerozhoduje, ale pouze se zjišťuje. Další důležitou skutečností je, že bezpečnostní sbor má právo si sám vybrat osoby, které přijme do výkonu služby i v případě, kdy by uchazeč splňoval všechny zákonem stanovené podmínky. Osoba má právo si službu v bezpečnostním sboru vybrat, ovšem nemá žádnou záruku, že do ní bude přijata. Žalobce ve svém vyjádření souhlasí s rozhodnutím městského soudu a navrhuje kasační stížnost zamítnout.

6.2.1 Posouzení kasační stížnosti

NSS rozhodl o tom, že závěr vedoucího psychologa nemá charakter rozhodnutí, a tudíž jej nelze napadnout v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. Podle NSS nezasahuje závěr vedoucího psychologa do právní sféry žalobce, avšak rozhodnutí o výsledku přijímacího řízení již ano. Dostatečnou ochranu před výsledky zjišťování osobnostní způsobilosti by mělo tedy poskytovat řízení o žalobě proti rozhodnutí o nepřijetí uchazeče v rámci kterého je možné přezkoumat právě i konkrétní závěr psychologa. Žalobce měl tedy v této věci postupovat tak, že se měl u městského soudu chránit právě proti rozhodnutí

o nepřijetí. Pokud o výsledku vyrozuměn nebyl, měl se domáhat vydání rozhodnutí v rámci řízení na ochranu proti nečinnosti správního orgánu.¹³³

6.3 Zhodnocení problematiky

Obecně platí, že je nezbytně důležité dostatečně posoudit vhodnost uchazeče na dané obsazované místo. Mimo všech ostatních podmínek by měl být uchazeč z pohledu psychologa vyrovnaný, rezistentní proti všem typům zátěže, neměl by být impulzivní ani výbušný. Dále by měl mít již vytvořené nějaké sociální dovednosti či by měl mít dostatečné předpoklady pro to, aby si tyto dovednosti osvojil v budoucnu. Je zásadní i reálný pohled na sebe i své úkoly. V poslední řadě je nezbytná správná a pozitivní motivace k výkonu této práce, která se potom mění v řádný výkon služby. Příslušníkem VSČR by měl být v podstatě jedinec, který je lidsky i odborně vyzrálý, je schopen adekvátně řešit běžné každodenní situace spojené s výkonem služby a stejně tak nevšední kritické situace, kterým může být kdykoliv vystaven. Za těmito situacemi se mohou skrývat všelijaké problémy či konflikty. Na druhou stranu by měl být příslušník také vstřícný a empatický a jeho jednání by se mělo vyznačovat srozumitelností a jasností.

Jak jsem již zmínil, hlavním obsahem služby je setkávání se s běžnými situacemi, které nevyžadují žádnou zvýšenou snahu. V případě výskytu nevšední situace je potřebné, aby byl příslušník schopen vytvářet nové postupy či řešení pro dané situace. Tyto situace vytváří velkou psychickou zátěž, a tudíž je nutné, aby si byl psycholog jistý tím, že je uchazeč schopen tuto zátěž zvládnout. Skutečnost, že většinou část služby se příslušník vypořádává pouze s běžnými rutinními situacemi, ale musí být neustále připraven na vznik závažného konfliktu či problému, může být bráno jako specifikum výkonu služby u VSČR. Mezi nejrizikovější faktory služby můžeme řadit např.:

- *neustálý provoz*
- *agrese obviněným či odsouzených*
- *hluk*

¹³³ 1 As 185/2016. *Salvia Kraken* - *fulltextové prohledávání judikatury* [online]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/1As185/2016>

- *práce s nepřízpůsobivými vězni*
- *povinnost vstupu do a řešení konfliktních situací*
- *časově omezené rozhodování*
- *pocit ohrožení života či bezpečnosti¹³⁴*

Při výčtu těchto specifík je zřejmé, že by bylo nepřipustné, aby vedoucí psycholog dostatečně nepřezkoumal prvotní závěr psychologa. Toto platí, i když se v případě věci jednalo o zjišťování osobnostní způsobilosti k jinému bezpečnostnímu sboru. Vedoucí psychologové i ostatní psychologové bezpečnostních sborů by si měli být neustále vědomi závažnosti svých rozhodnutí a neměli by tedy vůbec nastávat situace, kde by měl uchazeč napadat bezpečnostní sbor, a navíc oprávněně.

Na základě vyhlášky o osobnostní způsobilosti, není bezpečnostní sbor nucen sdělit uchazeči, ve kterých osobnostních charakteristikách neuspěl. Toto platí zejména z toho důvodu, aby se uchazeč nezaměřil pouze na jednu na danou charakteristiku, a v případném druhém pokusu odpovídal a nejednal přirozeně, ale pouze tak, aby tentokrát zjišťováním osobnostní způsobilosti prošel. Z mého pohledu má tato praktika jistě své místo, ale na druhou stranu může poté docházet právě k té situaci, která je popsána ve zmíněném rozsudku. Uchazeč by měl mít z mého pohledu rozhodně alespoň nějakou konkrétnější představu o tom, proč daným požadavkům nevyhověl. Samozřejmě by se neměl dávat uchazeči jakýsi návod, jak v zjišťování uspět, avšak měl by být do jisté míry srozuměn s tím, jak na psychologa působil.

¹³⁴ *PSYCHOLOGIE V BEZPEČNOSTNÍCH SBORECH (sborník prací) [online].* Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2023 [cit. 2023-03-3]. Dostupné z: <https://cse.google.com/cse?cx=015489265366623571386%3Aizzrwwg3bmqm&q=psychologie+v&ok.x=17&ok.y=12>

7 NÁVRHY DE LEGE FERENDA

Jak již vychází z popisu vývoje právní úpravy služebního poměru, je zřejmé, že dnešní úprava je podle současných požadavků dostatečná. Hlavní problematikou, která by potřebovala úpravy, je z mého pohledu stanovení minimálního věku pro přijetí. V současnosti je podle služebního zákona věk stanoven na 18 let. Navrhuji de lege ferenda minimální věkovou hranici zvýšit na 21 let. V tomto věku je jedinec lidsky vyvrálejší a zároveň fyzicky i psychicky připravenější na službu. Jedinec by také jednoznačněji naplňoval předpoklady sociální vyspělosti i emocionální stability. Dále je zřejmé, že by jedinec měl již alespoň nějakou minimální životní zkušenost, kdežto v případě snížené věkové hranice přichází v podstatě ze školní lavice do přímého výkonu služby v bezpečnostním sboru. Zvýšená věková hranice na 21 let byla předložena již v původním návrhu zákona o služebním poměru, ale nakonec byla změněna na tu, která je platná v aktuálním znění zákona. Návrh byl změněn zejména z důvodu, že se služební funkcionáři policie obávali, že by zvýšení věkové hranice negativně ovlivnilo přijetí nových příslušníků z řad absolventů policejních škol, kteří své studium končí ideálně ve věku právě 18 let. Je velice pravděpodobné, že určitá část by pokračovala v dalším studiu a po jeho ukončení by se ke sboru přihlásili, ale byla by tu také značná část těch, kteří by již nastoupili do pracovního procesu a v průběhu 3 let by mohli přijít o zájem služby v bezpečnostním sboru. Z tohoto pohledu je jednání zákonodárce naprosto pochopitelné, avšak stále to nemění fakt, že zvýšená věková hranice je vhodnější variantou úpravy. Jako příklad lze zmínit například ustanovení zvýšené věkové hranice v zákoně o obecní policii.

Druhá problematika, která vyvstala během analýzy služebního poměru se týká ustanovení příslušníka do služby na dobu určitou v délce 3 roky. I v případě úspěšného vykonání služební zkoušky je příslušník stále ustanoven v rámci služby na dobu určitou. Ustanoven do služby na dobu neurčitou může být až první den po uplynutí doby, kdy byl ustanoven na dobu určitou. Z mého pohledu se jedná o dobu neopodstatněně dlouhou. Navíc v případě, kdy příslušník již úspěšně splnil služební zkoušku, ztrácí tato doba opodstatnění. Představuje pro příslušníka zvýšenou právní nejistotu, která se poté může odrážet i na kvalitě

výkonu služby. A proto navrhuji de lege ferenda, aby bylo možné být zařazen do služebního poměru na dobu neurčitou měsícem následujícím po úspěšném vykonání služební zkoušky.

Řešení obou zmíněných problematik vidím v ustanovení tzv. mentorů. Pozice mentorů by zastávali příslušníci služebně starší, kteří by provázeli příslušníky vstupující do služebního poměru během 18. roku života. Noví příslušníci by během prvních 3 let služby postrádali rozhodovací pravomoci, a v podstatě by se učili od mentorů obsah výkonu služby na různých úsecích daného bezpečnostního sboru v praxi. V případě bezpečnostního sboru VSČR můžeme zmínit například oddělení výkonu vazby či trestu, oddělení vězeňské stráže a justiční stráže. Nově přijatý příslušník by během prvních 3 let procházel střídavě mezi zmíněnými odděleními v rámci 3 měsíčních úseků. Na každém úseku by tedy příslušník strávil 3 měsíce, po kterých by se přesunul na oddělení další. Zároveň by měl na každém úseku sobě přiděleného mentora, který by za příslušníka zodpovídal. Každý mentor by vypracovával průběžné hodnocení příslušníka na každém úseku a závěrečnou doporučující zprávu o celém průběhu výkonu služby příslušníka. Zprávy by sloužily především pro vyprofilování nejvhodnější pozice pro příslušníka. Tento způsob by dal novému příslušníkovi prostor a čas pro jeho životní i služební dozrání. Tímto by byl vyřešen první návrh de lege ferenda týkající se nastavení ideálního věku pro vznik služebního poměru.

Příslušník by samozřejmě musel stále složit služební zkoušku pro ustanovení do služebního poměru na dobu neurčitou. Zkoušku by mohl složit v nejbližším možném termínu 3 měsíců před dovršením 21. roku života. Po úspěšném složení zkoušky by byl příslušník ustanoven 1. dnem dovršení 21. roku života do služebního poměru na dobu neurčitou. Tímto by byla signifikantně snížena možná čekací doba pro vstup do služebního poměru na dobu neurčitou.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této diplomové práce byla analýza právních aspektů přijetí do služebního poměru u VSČR. Těžiště práce spočívalo v analýze platné právní úpravy zmíněné problematiky. V práci se dále nacházelo nastínění vývoje služebního poměru od počátku jeho úpravy na našem území po jeho dnešní stav. Z nastíněné historie úpravy je zřejmé, že vytvoření kvalitní úpravy dané problematiky nebylo lehkým úkolem. Jednalo se o složitý proces, který vedl k takové úpravě, jakou známe dnes. Hlavním problémem úpravy, byly nekončící snahy o sjednocení právních úprav, které se projevily především přibližováním státního zaměstnaneckého poměru k poměrům ostatních zaměstnanců. Tento problém z úpravy vymizel až nabytím účinnosti zákona o služebním poměru.

Práce dále popisuje předpoklady, které musí každý uchazeč splnit, aby mohl být přijat do služebního poměru u VSČR, stejně tak jako do dalších bezpečnostních sborů. Výkon služby je velice náročný, a tudíž je důležité, aby každý uchazeč dostatečně prokázal svou způsobilost pro výkon služby. Tuto způsobilost uchazeč prokazuje prostřednictvím splnění všech předpokladů pro vznik služebního poměru. Uchazeč musí prokázat mimo jiné, že je zdravotně, fyzicky i psychicky způsobilý pro výkon služby. Předpoklady uchazeč plní v rámci přijímacího řízení, které je sestavené z několika různých částí. Celý je upraven zákonem o služebním poměru, který zároveň ve svých ustanoveních odkazuje i na další právní normy. Jako příklad lze zmínit vyhlášky o zdravotní či fyzické způsobilosti. Zákon o služebním poměru stanoví za jakých okolností je řízení zahájeno, jaká jsou práva a povinnosti na straně bezpečnostního sboru i uchazeče. V práci se nachází také detailní popis průběhu přijímacího řízení u VSČR, které probíhá zhruba 3 měsíce. Při úspěšném splnění všech předpokladů uchazečem, je řízení zakončeno přijetím příslušníka do služebního poměru na dobu určitou.

Na základě výše uvedeného je možné konstatovat, že je problematika přijetí do služebního poměru komplexním procesem, který je upraven na obecné i speciální úrovni jednotlivých bezpečnostních sborů. Jedná se o stěžejní problematiku služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů, jelikož

zaručuje, že budou výkon služby vykonávat pouze ti příslušníci, kteří pro to mají dostatečné schopnosti. Nelze podcenit žádnou část přijímacího řízení, i když sebe víc triviální, jelikož se právě úroveň řízení nejvíce odráží na budoucí kvalitativní stránce výkonu služby celého bezpečnostního sboru.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

1. FIALA, Zdeněk, Petr TOMEK a Pavel VETEŠNÍK. Vzory podání a úkonů podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Olomouc: ANAG, [2021]. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7554-333-2.
2. HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, Jan JANÁK a Jan DOBEŠ. Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost. [1. vyd.]. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-709-1.
3. CHROBÁK, Jiří. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Praktický komentář. ISBN 978-80-7598-539-2.
4. KURIL, Jozef. Základné teoretické otázky služobného pomeru príslušníkov PZ. I. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2000, s. 4. ISBN 808054137X.
5. Nové policejní právo: právní předpisy s komentářem: podle stavu k 1.1 2019. Praha: Linde, 2009.
6. SLÁDEČEK, Vladimír. Obecné správní právo. Praha: ASPI, 2005, c2004. ISBN 80-7357-060-2.
7. TOMEK, Petr. Slovník služebního poměru. Olomouc: ANAG, 2009. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7263-541-2.
8. TOMEK, Petr. Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů: s komentářem, poznámkami a judikaturou. Olomouc: ANAG, 2007-. Právo (ANAG).

Zákonná úprava

1. ČESKO. Nařízení vlády č. 506/2004 Sb. ze dne 1. září 2004, kterým se stanoví způsob přípravy na služební zkoušku, obsah služební zkoušky, její průběh, hodnocení a ukončení. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-506>
2. ČESKO. Vyhláška č. 226/2019 Sb. ze dne 27. srpna 2019 o zdravotní způsobilosti ke službě v bezpečnostních sborech, § 1 odst. 2. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-226>
3. ČESKO. Vyhláška č. 487/2004 Sb. ze dne 7. září 2004 o osobnostní způsobilosti, která je předpokladem pro výkon služby v bezpečnostním

- sboru, § 3 odst. 1 - 3. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-487>
4. ČESKO. Zákon č. 150/2002 Sb. ze dne 21. března 2002 soudní řád správní, § 65 odst. 1. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-150>
 5. ČESKO. Zákon č. 234/2014 Sb. ze dne 1. října 2014 o státní službě, § 29 odst. 2. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-234>
 6. ČESKO. Zákon č. 361/2003 Sb. ze dne 23. září 2003 o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 1 odst. 4. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>
 7. ČESKO. Zákon č. 412/2005 Sb. ze dne 21. září 2005 o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, § 4 In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-412>
 8. ČESKO. Zákon č. 500/2004 Sb. ze dne 24. června 2004 správní řád, § 16 odst. 1. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>
 9. ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012 občanský zákoník, § 15 odst. 2. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
 10. ČESKO. Zákon č. 553/1991 Sb. ze dne 6. prosince 1991 o obecní policii, § 4 odst. 1, písm. c. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>
 11. ČESKO. Zákon č. 553/1991 Sb. ze dne 6. prosince 1991 o obecní policii, § 4 odst. 1, písm. c. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>
 12. ČESKOSLOVENSKO. Rozhodnutí prezidenta Československé socialistické republiky ze dne 1. ledna 1990 o amnestii. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-c1-o1>
 13. ČESKOSLOVENSKO. Dekret č. 126/1945 Sb. ze dne 27. Října 1945 o zvláštních nucených pracovních oddílech, § 2 odst. 3. In: *Sbírka zákonů*. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1945-126>

14. ČESKOSLOVENSKO. Dekret č. 16/1945 Sb. ze dne 19. Června 1945 o potrestání nacistických zločinců. Zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1945-16>
15. ČESKOSLOVENSKO. Rozhodnutí prezidenta Československé socialistické republiky č. 150/1989 Sb. ze dne 8. prosince 1989 o amnestii. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1989-150>
16. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 100/1970 Sb. ze dne 17. listopadu 1970 o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1970-100>
17. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 562/1919 Sb. ze dne 17. Řijna 1919 o podmíněném odsouzení a podmíněném propuštění, § 10. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzge4v6njwgiwta>
18. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 59/1965 ze dne 17. června 1965 o výkonu trestu odnětí svobody. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1965-59#p7>
19. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 66/1950 Sb. ze dne 17. května 1950 o pracovních a platových poměrech státních zaměstnanců. In: *Sbírka zákonů*, § 1. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1950-66>
20. ČESKOSLOVENSKO. Zákon č. 67/1950 Sb. ze dne 17. května 1950 o pracovních a platových poměrech soudců z povolání, prokurátorů a soudcovských čekatelů (soudcovský zákon). In: *Sbírka zákonů*. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1950-67>
21. RAKOUSKO. Zákon č. 117/1852 Řz. ze dne 27. května 1852 o zločinech, přečinech a přestupcích, ve znění předpisů jej měnících a doplňujících. In: Říšský zákoník. Dostupné také z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjyguzf6mjrg4wta>

Webové stránky a elektronické zdroje

1. (PDF) Cenzura vězeňské korespondence v Československu v letech 1948–1955 [Censorship in the Prison Correspondence in Czechoslovakia in 1948–1955] | Petra Loučová - Academia.edu. Academia.edu - Share

- research [online]. Copyright ©2023 [cit. 22.02.2023]. Dostupné z: https://www.academia.edu/45459473/Cenzura_v%C4%9Bze%C5%88sk%C3%A9_korespondence_v_%C4%8Ceskoslovensku_v_letech_1948_1955_Censorship_in_the_Prison_Correspondence_in_Czechoslovakia_in_1948_1955_
2. 1 As 185/2016. *Salvia Kraken - fulltextové prohledávání judikatury* [online]. Dostupné z: <http://kraken.slv.cz/1As185/2016>
 3. Akademie Vězeňské služby: Studenti nastupují na kurz až po vězeňské praxi | OzbrojeneSlozky.cz. OzbrojeneSlozky.cz [online]. Copyright © OzbrojeneSlozky.cz [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.ozbrojeneslozky.cz/clanek/akademie-vezenske-sluzby-studenti-nastupuji-na-kurz-az-po-vezenske-praxi>
 4. Beck-online - beck-online [online]. Copyright © 2009 [cit. 05.03.2023]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjyguzf6mjrg4wta>
 5. Co to byl Revoluční národní výbor? - PSK. PSK [online]. Copyright © 2004 [cit. 23.12.2022]. Dostupné z: <https://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/co-to-byl-revolucni-narodni-vybor>
 6. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/straz-pod-ralskem/ostatni/kariera/fyzicke-testy.pdf>
 7. Grafologie a Psychologie: Lži-skór, korupce a vzdálenost od moci. Grafologie a Psychologie [online]. Dostupné z: <http://ografologii.blogspot.com/2013/09/lzi-skor-korupce-vzdalenost-od-moci.html>
 8. Historie | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2022 Vězeňská služba České republiky [cit. 23.12.2022]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/historie>
 9. Katedra bohemistiky [online]. Copyright ©X [cit. 16.02.2023], s 187. Dostupné z:

https://kb.upol.cz/fileadmin/userdata/FF/katedry/kbh/studium/materialy/e-knihovna/Hrabal_cenzura_stredni_evropa.pdf

10. Německé jednotky SS: Hledání identity Himmlerova černého řádu (1) | 100+1 zahraniční zajímavost. 100+1 zahraniční zajímavost [online]. Copyright © Extra Publishing, s. r. o. 2007 [cit. 23.12.2022]. Dostupné z: <https://www.stopplusjednicka.cz/nemecke-jednotky-ss-hledani-identity-himmlerova-cerneho-radu-1>
11. Posouzení fyzické způsobilosti uchazeče - Policie České republiky. Úvodní strana - Policie České republiky [online]. Copyright © 2023 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 29.01.2023]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/posouzeni-fyzicke-zpusobilosti-uchazece.aspx>
12. *PSYCHOLOGIE V BEZPEČNOSTNÍCH SBORECH (sborník prací)* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2023 [cit. 2023-03-3]. Dostupné z: <https://cse.google.com/cse?cx=015489265366623571386%3Aizzrwwg3bmqm&q=psychologie+v&ok.x=17&ok.y=12>
13. Psychotesty | Přehled kvalitních veřejných psychologických testů v ČR. Psychotesty | Přehled kvalitních veřejných psychologických testů v ČR [online]. Copyright © PhDr. Michaela Peterková 2008 [cit. 14.02.2023]. Dostupné z: <https://www.psychotesty.psychoweb.cz/>
14. Služební poměr | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 14.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/sekce/sluzebni-pomer-prislusnika-vs-cr>
15. Tréninkové psychotesty k policii a ostatním bezpečnostním sborům | Informace k psychotestům. Tréninkové psychotesty k policii a ostatním bezpečnostním sborům | Informace k psychotestům [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <http://kpolicii.epsychotesty.cz/?id=2&sub=0&n=0>
16. Veřejný ochránce práv | Ombudsman [online]. Copyright ©f [cit. 23.12.2022]. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/uploads-import/ochrana_osob/ZARIZENI/Veznice/Pravidla-Nelsona-Mandely.pdf

17. Vzdělávání | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/testovaci-sekce>
18. Základní odborná příprava - příslušníci | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/zop-a>
19. ZOP B/4 | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/zop-b4>
20. ZOP B1 | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/zop-b1>
21. ZOP B2 | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/zop-b2>
22. ZOP B3 | Vězeňská služba České republiky. Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/akademie-vs-cr/sekce/zop-b3>

SEZNAM PŘÍLOH

1. Příloha č. 1 – Tabulka bodového ohodnocení: člunkový běh
2. Příloha č. 2 – Tabulka bodového ohodnocení: celomotorický test
3. Příloha č. 3 – Tabulka bodového ohodnocení: opakovaný klik do vzporu ležmo

4. Příloha č. 4 – Tabulka bodového ohodnocení: běh na 1000 metrů
5. Příloha č. 5 – Tabulka bodového ohodnocení: opakované lehy-sedy

SEZNAM ZKRATEK

1. ČSR – Československá republika
2. VSČR – Vězeňská služba České republiky
3. NSS – Nejvyšší správní soud
4. Zákon o služebním poměru – Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů
5. ZOP – Základní odborná příprava
6. PPČR – Policejní prezidium České republiky

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Tabulka bodového ohodnocení: člunkový běh

MUŽI		ŽENY	
body	výkon	body	výkon
1	16	1	17
2	15, 5	2	16,5
3	15	3	16
4	14, 5	4	15, 5
5	14	5	15
6	13, 4	6	14, 4
7	12, 8	7	13, 8
8	12, 2	8	13, 2
9	11, 5	9	12, 5
10	10, 7	10	11, 7

Zdroj: Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/straz-pod-ralskem/ostatni/kariera/fyzicke-testy.pdf>

Příloha č. 2 – Tabulka bodového ohodnocení: celomotorický test

MUŽI		ŽENY	
body	výkon	body	výkon
1	12	1	10
2	14	2	12
3	16	3	14
4	18	4	16
5	20	5	18
6	24	6	22
7	28	7	26
8	32	8	30
9	36	9	34
10	40	10	38

Zdroj: Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/straz-pod-ralskem/ostatni/kariera/fyzicke-testy.pdf>

Příloha č. 3 – Tabulka bodového ohodnocení: opakovaný klik do vzporu ležmo

MUŽI		ŽENY	
body	výkon	body	výkon
1	12	1	10
2	14	2	12
3	16	3	14
4	18	4	16
5	20	5	18
6	23	6	21
7	27	7	25
8	32	8	30
9	38	9	36
10	44	10	42

Zdroj: Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/straz-pod-ralskem/ostatni/kariera/fyzicke-testy.pdf>

Příloha č. 4 – Tabulka bodového ohodnocení: běh na 1000 metrů

MUŽI		ŽENY	
body	výkon	body	výkon
1	6:30	1	6:45
2	6:00	2	6:15
3	4:45	3	6:00
4	5:30	4	5:45
5	5:15	5	5:30
6	5:00	6	5:15
7	4:40	7	4:55
8	4:20	8	4:35
9	4:00	9	4:15
10	3:40	10	3:55

Zdroj: Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/straz-pod-ralskem/ostatni/kariera/fyzicke-testy.pdf>

Příloha č. 5 – Tabulka bodového ohodnocení: opakované lehy-sedy

MUŽI		ŽENY	
body	výkon	body	výkon
1	22	1	20
2	26	2	24
3	30	3	28
4	35	4	33
5	40	5	38
6	45	6	43
7	53	7	51
8	61	8	59
9	70	9	68
10	80	10	78

Zdroj: Generální ředitelství | Vězeňská služba České republiky [online]. Copyright © [cit. 15.02.2023]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/straz-pod-ralskem/ostatni/kariera/fyzicke-testy.pdf>